ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย ปี ๒๕๔๗

ครบรอบ ๕๓ ปี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
๑๒ มีนาคม ๒๕๔๘

หน้าว่าง

ห้องสมุด
ที่ สค 02348
6 มิ.ย. 2548
รัฐสภา

คำนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทภารกิจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเงินให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย สำหรับผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547 มีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้สถานการณ์ที่สำคัญและจำเป็นต้องเตือนภัยทางการเงินให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงการให้ข้อแนะนำเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผลเสียหายขึ้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547 คงจะสะท้อนภาพรวมสถานการณ์ทางการเงินในหลายๆ แง่มุมมองได้เป็นอย่างดี และคงจะอำนวยประโยชน์ให้กับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับขบวนการสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กุมภาพันธ์ 2548

สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย รอบปี 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้สถานการณ์ความเสี่ยงที่สำคัญและจำเป็นต้องเตือนภัยทางการเงินให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรภายในเวลาที่เหมาะสม และให้ข้อแนะนำเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผลเสียหาย ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย รอบปี 2547 รวมทั้งสิ้น 10,647 แห่ง แยกเป็นสหกรณ์รวม 5,843 สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรรวม 4,804 กลุ่ม ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย ปี 2547 และ 2) ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547 ผลสรุปมีดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย รอบปี 2547

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย รอบปี 2547 รวม 5,843 สหกรณ์ แยกเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม) รวม 3,706 สหกรณ์ และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์) รวม 2,137 สหกรณ์ พบว่า จำนวนสหกรณ์ไทยเกินครึ่งเป็นประเภทสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 60.77 มีสมาชิกสหกรณ์ไทยรวมทั้งสิ้น 8.65 ล้านคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมากอันดับ 1 จำนวน 2.96 ล้านคน อันดับ 2 ภาคเหนือ 1.84 ล้านคน และอันดับ 3 กรุงเทพฯ 1.66 ล้านคน มีทุนดำเนินการกว่า 646,990 ล้านบาท จากทุนภายในสหกรณ์ร้อยละ 84.33 และภายนอกสหกรณ์ร้อยละ 15.67 ลงทุนไปในลูกหนี้มากที่สุดกว่า 519,110 ล้านบาท หรือร้อยละ 80.23 ของ

ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น มีทุนสำรองต่อสินทรัพย์คิดเป็น 0.15 เท่า สินทรัพย์ของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ร้อยละ 80.23 และเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ร้อยละ 3.54 มีลูกหนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดร้อยละ 3.87 อัตราขยายตัวของลูกหนี้เพิ่มขึ้นทุกปี สหกรณ์ไทยดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้นกว่า 733,910 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 61,150 ล้านบาทต่อเดือน ธุรกิจให้เงินกู้ยืมมีมูลค่ามากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 70.58 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เฉลี่ยให้เงินกู้ยืมเดือนละ 43,160 ล้านบาท รอบปี 2547 อัตราการให้เงินกู้ยืมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 14.32 สหกรณ์ออมทรัพย์ให้เงินกู้ยืมมากที่สุด 488,317 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.27 ของธุรกิจให้เงินกู้ยืมรวมทั้งสิ้น ผลการดำเนินงานถือว่าประสบผลสำเร็จมีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไรคิดเป็น ร้อยละ 73.03 ของจำนวนสหกรณ์ไทยรวมทั้งสิ้น มีเพียงร้อยละ 23.34 ที่ประสบการขาดทุน มีรายได้เฉลี่ยต่อคน 11,290 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน 8,520 บาท และเป็นกำไรเฉลี่ยต่อคน 2,770 บาท และมีปริมาณหนี้ต่อคนกว่า 60,000 บาท มากกว่าเงินออมต่อคนมีเพียง 55,500 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มีหนี้ต่อคนค่อนข้างสูง 194,982 บาท มีเงินออมต่อคนเพียง 183,673 บาท มีช่วงห่างกันถึง 11,309 บาท แต่อย่างไรก็ตามคุณภาพระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ไทยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี-ดีมากคิดเป็นร้อยละ 64.44 มีเพียงร้อยละ 14.71 อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตราฐาน เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการจัดจ้างพนักงานบัญชี ร้อยละ 41.21 สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย จะยังคงสามารถเดินหน้าต่อไปได้บนพื้นฐานที่แน่นขึ้นต่อเนื่องจากปี 2547 โดยทุนของสหกรณ์ไทยจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.71 ปี 2547 เป็นร้อยละ 12.19 ในปี 2548 แต่ธุรกิจจะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 13.81 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 12.69 ในปี 2548 เนื่องจากจำนวนสมาชิกมีการปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 4.89 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 4.63 ในปี 2548 ซึ่งคาดการณ์ว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อีกในปี 2548

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทย รอบปี 2547

ผลตรวจบัญชีกลุ่มเกษตรกรประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทยรอบปี 2547 รวม 4,804 กลุ่ม พบว่ากลุ่มอาชีพทำนามีจำนวนมากที่สุด 2,469 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 51.39 ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรไทยทั้งสิ้น มีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรไทยรวมทั้งสิ้น 762,482 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมากอันดับ 1 จำนวน 290,040 คน อันดับ 2 ภาคเหนือ 230,528 คน และอันดับ 3 ภาคกลาง 59,966 คน มีทุนดำเนินการกว่า 1,610 ล้านบาท จากทุนภายในกลุ่มร้อยละ 45.82 และภายนอกกลุ่มร้อยละ 54.18 ลงทุนไปในลูกหนี้มากที่สุดกว่า 1,030 ล้านบาท หรือร้อยละ 63.97 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น สินทรัพย์ของกลุ่มเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ร้อยละ 63.97 และเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ร้อยละ 19.20 มีลูกหนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดร้อยละ 20.10 ลูกหนี้มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี กลุ่มเกษตรกรไทยดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 2,910 ล้านบาทต่อปี หรือ กว่า 242 ล้านบาทต่อเดือน ธุรกิจการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์มีมูลค่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.40 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เฉลี่ยรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เดือนละ 122 ล้านบาท รอบปี 2547 อัตราการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ขยายตัวเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 50.71 กลุ่มอาชีพทำสวนมีมูลค่าของธุรกิจรวบรวมผลิตผลมากที่สุดกว่า 1,217 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 82.88 ของธุรกิจการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น ผลการดำเนินงานถือว่าไม่ประสบผลสำเร็จขาดทุนมากกว่ากำไร คือ ขาดทุน 57.57 ล้านบาท แต่มีกำไรเพียง 54.45 ล้านบาท เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่อรายได้ค่อนข้างสูงถึง 1.00 เท่า ส่งผลให้ทุนสำรองของกลุ่มเกษตรกรไทยลดลงที่ร้อยละ 8.69 มีรายได้เฉลี่ยต่อคน 3,213 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน 3,217 บาท มีหนี้ต่อคนสูง 1,353 บาท/คน แต่เงินออมต่อคนเพียง 495 บาท มีช่วงห่างกันถึง 858 บาท คุณภาพระบบการควบคุมภายในของกลุ่มเกษตรกรไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตราฐานคิดเป็นร้อยละ 60.48

เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจัดจ้างพนักงานบัญชีค่อนข้างมากถึงร้อยละ 98.45 สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทยจะยังคงสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยจำนวนสมาชิกจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.42 ปี 2547 เป็นร้อยละ 8.90 ในปี 2548 และทุนของกลุ่มเกษตรกรไทยจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันจากร้อยละ 3.65 ปี 2547 เป็นร้อยละ 14.43 ในปี 2548 ธุรกิจจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.71 ปี 2547 เป็นร้อยละ 21.52 ในปี 2548 ดังนั้นจากการคาดการณ์แนวโน้ม ปี 2548 ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทยน่าจะยังดำเนินต่อไปได้ในปี 2548

ภายใต้นโยบายของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายบรรพต หงษ์ทอง) ที่จะมุ่งสร้างสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทยให้มีคุณภาพดีขึ้น อยู่ในระดับดี-ดีมาก 60 % ขึ้นไป และกระจายผลประโยชน์สู่ตัวสมาชิกในรูปของการให้บริการและผลตอบแทนที่ดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 70% ของจำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทยทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามคาดว่ายังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขไม่เกินร้อยละ 20 จากเดิมที่เป็นอยู่ร้อยละ 27.38

นอกจากนี้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นายอนันต์ ภู่สิทธิกุล ได้มีนโยบายเพิ่มขีดความสามารถด้านบัญชีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรไทย ในปี 2548 จำนวน 1,000,000 คน และสามารถจัดทำบัญชีได้ จำนวน 300,000 คน เพื่อเปรียบเทียบหรือเทียบเคียง (Benchmarking) ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้หลักยึด "ภูมิปัญญาทางบัญชี สร้างวิธีสู่อนาคต" หรือ "Quality of Life"

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) 4

ส่วนที่ 1 ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย ปี 2547 11

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camel Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

มิติ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน

มิติ 6 ความเสี่ยงหรือผลกระทบจากภายนอก

ระดับคุณภาพสหกรณ์

ส่วนที่ 2 รายละเอียดภาวะเศรษฐกิจทางการเงินแยกรายประเภท 21

- สหกรณ์การเกษตร
- สหกรณ์ประมง
- สหกรณ์นิคม
- สหกรณ์ร้านค้า
- สหกรณ์บริการ
- สหกรณ์ออมทรัพย์
- ชุมนุมสหกรณ์

ส่วนที่ 3 ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547 21

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camel Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

มิติ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน

มิติ 6 ความเสี่ยงหรือผลกระทบจากภายนอก

ระดับคุณภาพกลุ่มเกษตรกร

ภาคผนวก สถิติและข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ 59

Content

	Page
Preface	
Introduction	**66**
Chapter 1 Financial Condition of Cooperative Institution in Thailand Year 2004	**71**
Financial Assessment	
1. Capital Strength	
2. Asset Quality	
3. Management Ability	
4. Earning	
5. Liquidity	
6. Sensitivity	
Cooperative Quality Assessment	
Chapter 2 Financial Condition of Thai Cooperative Classified by Category	**81**
• Agricultural Cooperative	
• Fisheries Cooperative	
• Land Settlement Cooperative	
• Consumer Cooperative	
• Service Cooperative	
• Thrift and Credit Cooperative	
• Federation Cooperative	
Chapter 3 Financial Condition of Farmer Groups 2004	**109**
Financial Assessment	
1. Capital Strength	
2. Asset Quality	
3. Management Ability	
4. Earning	
5. Liquidity	
6. Sensitivity	
The Quality of Farmer Group	
ANNEX	**117**

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ส่วนที่ 1

ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ของสหกรณ์ไทย ปี 2547

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ไทย ปี 2547

บทนำ

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน อาชีพเดียวกัน หรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน มีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ ปัจจุบันสหกรณ์ไทยที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) สหกรณ์การเกษตร 2) สหกรณ์ประมง 3) สหกรณ์นิคม 4) สหกรณ์ร้านค้า 5) สหกรณ์บริการ และ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ โดย 3 ประเภทแรก จัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร ส่วนที่เหลืออีก 3 ประเภทหลังจัดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์ไทยรวมทั้งสิ้น 6,962 สหกรณ์

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์ไทย รอบปี 2547 รวม 5,843 แห่ง (แยกเป็นภาคการเกษตร 3,706 แห่ง และนอกภาคการเกษตร 2,137 แห่ง) ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 8.65 ล้านคน (แยกเป็นภาคการเกษตร 5.37 ล้านคน และนอกภาคการเกษตร 3.28 ล้านคน) คิดเป็นร้อยละ 13.65 ของประชากรไทยทั่วประเทศ

จำนวนสหกรณ์ไทย

ประเภท	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	3,706	63.43
สหกรณ์การเกษตร	3,551	60.77
สหกรณ์ประมง	70	1.20
สหกรณ์นิคม	85	1.45
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	2,137	36.57
สหกรณ์ร้านค้า	220	3.77
สหกรณ์บริการ	455	7.79
สหกรณ์ออมทรัพย์	1,462	25.02
ยอดรวม	5,843	100.00

จำนวนสมาชิก

พื้นที่	สหกรณ์ภาคการเกษตร	สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	ยอดรวม (คน)
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	79,742	1,584,064	1,663,806
ภาคกลาง	261,546	114,298	375,844
ภาคตะวันตก	263,573	186,427	450,000
ภาคตะวันออก	241,482	188,535	430,017
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,467,230	494,516	2,961,746
ภาคใต้	629,346	296,890	926,236
ภาคเหนือ	1,430,628	410,494	1,841,122
รวมทั้งสิ้น	5,373,547	3,275,224	8,648,771

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน
(Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

พบว่า สหกรณ์ไทยมีทุนดำเนินงานกว่า 646,990 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 337,750 ล้านบาท เงินรับฝาก 207,830 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 101,400 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 519,110 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 80.23 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้นหากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุนนับว่าไม่มีความเสี่ยง เนื่องจากมีหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 0.92 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.05 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 7.49

แหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ปี 2547

ประเภท	ภายในสหกรณ์		ภายนอกสหกรณ์	ยอดรวม
	ทุนของสหกรณ์	เงินรับฝาก	เงินกู้ยืม/เครดิตการค้า	(ล้านบาท)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	**27,953.65**	**24,340.32**	**24,415.53**	**76,709.50**
สหกรณ์การเกษตร	26,776.61	23,537.69	22,695.91	73,010.21
สหกรณ์ประมง	256.35	65.81	596.02	918.18
สหกรณ์นิคม	920.63	736.82	1,123.60	2,781.11
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	**309,805.21**	**183,490.65**	**76,984.66**	**570,280.52**
สหกรณ์ร้านค้า	1368.16	16.43	607.51	1,992.10
สหกรณ์บริการ	954.82	398.31	1,108.50	2,461.63
สหกรณ์ออมทรัพย์	307,482.23	183,075.91	75,268.65	565,826.79
ยอดรวม	**337,758.86**	**207,830.97**	**101,400.19**	**646,990.02**
ร้อยละ (%)	52.21	32.12	15.67	100.00

การเติบโตของทุนสำรอง

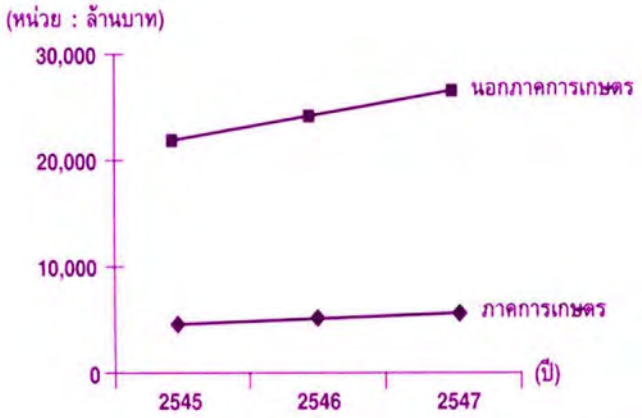

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality)

สินทรัพย์ของสหกรณ์ไทย ประกอบด้วยเงินฝากธนาคาร 30,700 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 13,500 ล้านบาท ลูกหนี้ 519,110 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 9,490 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 66,130 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 8,060 ล้านบาท พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 519,110 ล้านบาท หรือร้อยละ 80.23 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 3.54 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.04 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 3.89

การลงทุนในสินทรัพย์ปี 2547

ประเภทสินทรัพย์	ภาคการเกษตร (ล้านบาท)	นอกภาคการเกษตร (ล้านบาท)	ยอดรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ (%)
เงินฝาก	10,322.20	33,875.01	44,197.21	6.83
ลูกหนี้	52,551.99	466,557.77	579,109.76	80.23
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	6,668.34	2,818.14	9,486.48	1.47
หลักทรัพย์/ตราสาร	817.72	65,314.52	66,132.24	10.22
อื่นๆ	6,349.25	1,715.07	8,064.32	1.25
ยอดรวม	**76,709.50**	**570,280.51**	**646,990.01**	**100.00**

การเติบโตของลูกหนี้

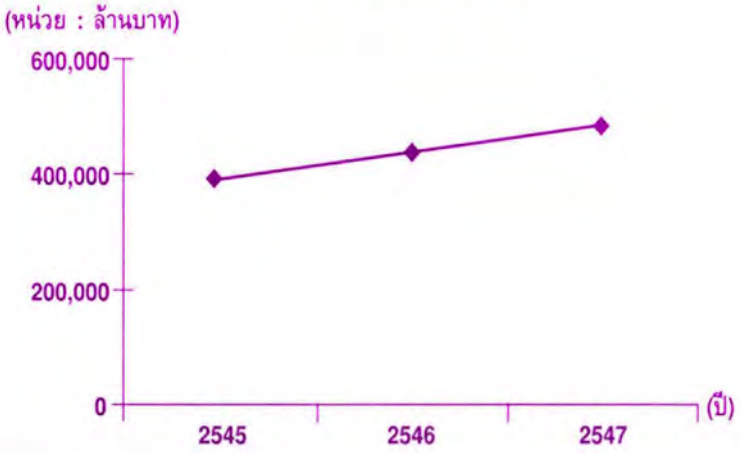

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability)

สหกรณ์ไทยดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 733,910 ล้านบาทต่อปี หรือ กว่า 61,150 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดกว่า 518,020 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 43,160 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจการรับฝากเงิน 160,470 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 13,370 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 27,650 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2,300 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 27,120 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 226 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 648 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 57 ล้านบาท) ตามลำดับ ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ไทยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.81

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไทย สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจการให้เงินกู้ยืมมากที่สุดถึง ร้อยละ 70.58 มากกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์ให้เงินกู้ยืมเฉลี่ยเดือนละกว่า 43,160 ล้านบาท และมีอัตราการขอกู้ยืมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 14.32

ธุรกิจของสหกรณ์ไทย ปี 2547

ประเภท	ประเภทธุรกิจ					ยอดรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ (%)
	รับฝากเงิน	ให้เงินกู้ยืม (สินเชื่อ)	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์	ให้บริการอื่น		
สหกรณ์ภาคการเกษตร	**26,253**	**29,076**	**21,791**	**27,619**	**286**	**105,026**	**14.31**
สหกรณ์การเกษตร	25,161	27,965	20,723	26,257	228	100,334	13.67
สหกรณ์ประมง	74	109	489	62	50	784	0.11
สหกรณ์นิคม	1,018	1,003	579	1,299	9	3,908	0.53
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	**134,218**	**488,945**	**5,332**	**33**	**361**	**628,888**	**85.69**
สหกรร์ร้านค้า	29	59	4,511	1	24	4,625	0.63
สหกรณ์บริการ	304	569	763	32	296	1,964	0.27
สหกรณ์ออมทรัพย์	133,881	488,317	57	0	42	622,300	84.79
ยอดรวม	**160,471**	**518,021**	**27,122**	**27,652**	**648**	**733,914**	**100.00**
ร้อยละ (%)	21.87	70.58	3.70	3.11	0.09	10.00	-

การเติบโตของการให้เงินกู้ยืม (สินเชื่อ)

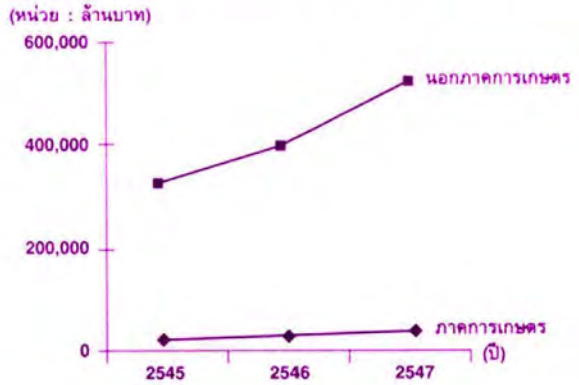

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning)

ปี 2547 รายได้สหกรณ์ไทยมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.52 แต่ยังน้อยกว่าอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายร้อยละ 17.55 ส่งผลให้กำไรสุทธิมีการขยายตัวที่ร้อยละ 6.09 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 11,290 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 8,520 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อคนกว่า 2,770 บาท

แม้โดยรวมสหกรณ์ไทยจะมีความสามารถทำกำไรคิดเป็นอัตราร้อยละ 26.28 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับ หนี้สินของสมาชิกแล้วพบว่าปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 55,500 บาท/คน น้อยกว่าปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 60,000 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.32 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสหกรณ์รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมที่ร้อยละ 75.48

ความสามารถในการทำกำไร ปี 2547

ประเภท	กำไร : ยอดขาย (%)	กำไร : รายได้ (%)	ค่าใช้จ่าย : รายได้ (%)	ผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	**3.46**	**3.35**	**96.65**	**7.28**
สหกรณ์การเกษตร	3.70	3.59	96.41	7.75
สหกรณ์ประมง	-3.84	-3.72	103.72	-9.13
สหกรณ์นิคม	-0.44	-0.43	100.43	-1.01
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	**61.79**	**55.54**	**44.46**	**7.50**
สหกรณ์ร้านค้า	2.30	2.23	97.77	7.39
สหกรณ์บริการ	3.43	3.21	96.79	5.15
สหกรณ์ออมทรัพย์	73.10	64.87	35.13	7.51
สหกรณ์ทั้งสิ้น	**26.05**	**24.52**	**75.48**	**7.49**

เปรียบเทียบเงินออมกับหนี้ต่อคน ปี 2547

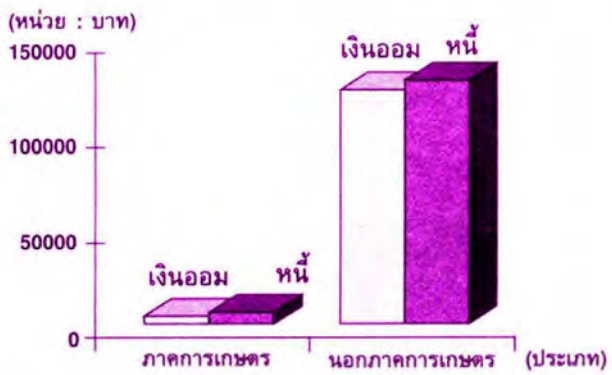

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity)

ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์ไทยในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไรหากแต่มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 0.74 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญสหกรณ์ไทยมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 87.05 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

อัตราส่วนที่สำคัญต่อทุนดำเนินงานของสหกรณ์ไทย ปี 2547

ประเภท	อัตราเงินฝากต่อทุนดำเนินงาน (%)	อัตราเงินทุนภายนอกต่อทุนดำเนินงาน (%)	อัตราการให้กู้ยืมกับสมาชิกต่อทุนดำเนินงาน (%)	อัตราทุนสำรองต่อทุนดำเนินงาน (%)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	**3.76**	**3.77**	**4.49**	**1.05**
สหกรณ์การเกษตร	3.64	3.51	4.32	0.99
สหกรณ์ประมง	0.01	0.09	0.02	0.01
สหกรณ์นิคม	0.11	0.17	0.15	0.05
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	**28.36**	**11.90**	**75.57**	**4.21**
สหกรร์ร้านค้า	0.00	0.09	0.01	0.09
สหกรณ์บริการ	0.06	0.17	0.09	0.04
สหกรณ์ออมทรัพย์	28.30	11.63	75.48	4.08
สหกรณ์ทั้งสิ้น	**32.12**	**15.67**	**80.07**	**5.25**

อัตราเงินทุนหมุนเวียน

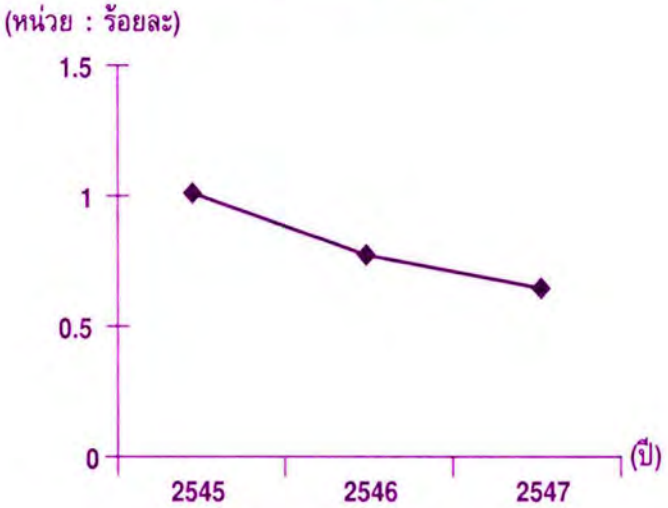

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity)

ผลกระทบจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตของภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสมาชิกสหกรณ์ไทย ประกอบกับนโยบายการค้าเสรีของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าของสมาชิกด้วย เนื่องจากมีต้นทุนสูงกว่าสินค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ทำให้ขายสินค้าไม่ได้

ระดับคุณภาพสหกรณ์

คุณภาพของสหกรณ์ไทย จำนวน 4,547 แห่ง พบว่า เกินครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 64.44 อยู่ในระดับมาตราฐาน ร้อยละ 20.85 มีเพียงร้อยละ 14.71 อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตราฐาน สหกรณ์ไทยร้อยละ 41.21 ไม่มีพนักงานบัญชี ส่งผลให้การจัดทำงบการเงินไม่ถูกต้องร้อยละ 42.36 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตราฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

คุณภาพสหกรณ์ไทย ปี 2547

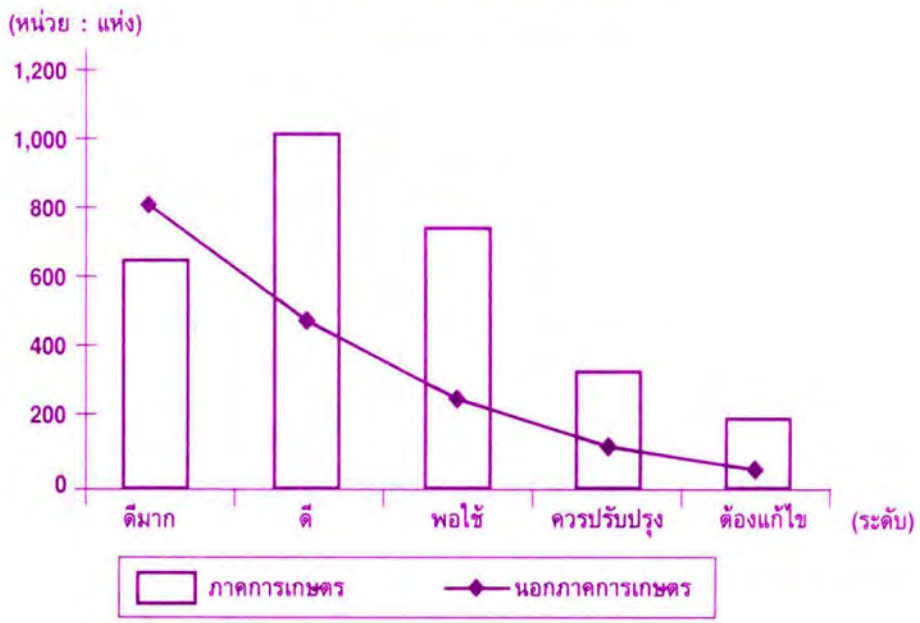

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จ มีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 4,267 แห่ง เป็นเงินกว่า 24,460 ล้านบาท (แยกเป็นภาคการเกษตร 2,370 ล้านบาท และนอกภาคการเกษตร 22,090 ล้านบาท) ขาดทุน 1,364 แห่ง เป็นเงินกว่า 510 ล้านบาท (แยกเป็นภาคการเกษตร 422 ล้านบาท และนอกภาคการเกษตร 88 ล้านบาท) อีก 212 แห่ง ไม่ดำเนินงาน (แยกเป็นภาคการเกษตร 151 แห่ง และนอกภาคการเกษตร 61 แห่ง) และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 0.35 เท่า ส่งผลให้การเติบโตของทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.38 และทุนสะสมอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.56

การเติบโตของกำไร

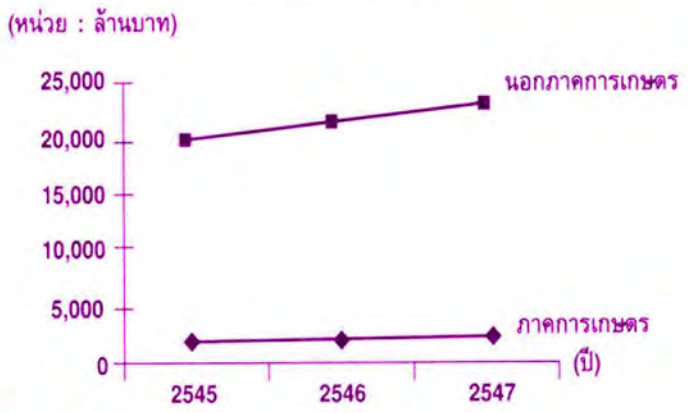

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์ไทย จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้บนพื้นฐานที่แน่นขึ้นต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะปรับตัวลดลงจากร้อยละ 4.85 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 4.63 ในปี 2548

ทุน จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.71 ปี 2547 เป็นร้อยละ 12.19 ในปี 2548

ธุรกิจ จะปรับตัวลดลงจากร้อยละ 24.65 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 12.69 ในปี 2548

กำไร จากร้อยละ 6.09 ปี 2547 ลดลงร้อยละ 4.51 ในปี 2548

แนวโน้มการขยายตัวใน ปี 2548

รายการ	สหกรณ์ภาคการเกษตร (%)	สหกรณ์นอกภาคการเกษตร (%)	สหกรณ์ไทยทั้งสิ้น (%)
สมาชิก	5.00	4.06	4.63
ทุน	9.70	12.36	12.19
ธุรกิจ	10.08	13.03	12.69
กำไร	-5.68	-4.51	-4.51

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ส่วนที่ 2
รายละเอียดภาวะเศรษฐกิจทางการเงินแยกรายประเภท

รายละเอียดภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน แยกรายประเภท

• สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น การดำเนินงานจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องที่และลักษณะการประกอบอาชีพ การดำเนินงานกระทำการในขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมี 5 ประการ คือ 1) จัดหาทุนให้สมาชิกู้ยืมเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพและใช้จ่ายภายในครัวเรือน 2) ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออม 3) ช่วยเหลือด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เกษตรและสิ่งของจำเป็นจำหน่ายในราคายุติธรรม 4) ดำเนินการด้านการตลาด โดยรวบรวมผลิตผลของสมาชิกจำหน่าย 5) ช่วยเหลือด้านวิชาการ

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์การเกษตร รอบปี 2547 รวม 3,474 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 5.20 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 60.17 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่า สหกรณ์การเกษตร มีทุนดำเนินงานกว่า 71,200 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 26,100 ล้านบาท เงินรับฝาก 23,100 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 22,000 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มาก

ที่สุดจำนวนกว่า 49,570 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 69.61 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุนนับว่ามีความเสี่ยง เนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 1.73 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.09 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 7.05

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset) สินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 7,600 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 1,760 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 49,570 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 5,460 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 770 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 6,040 ล้านบาท พบว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 49,570 ล้านบาท หรือร้อยละ 69.61 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 36.12 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.03 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 2.55

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 97,100 ล้านบาทต่อปี หรือ กว่า 8,000 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดกว่า 27,630 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2,300 ล้านบาท) รองลงมา ธุรกิจการรับฝากเงิน 24,830 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2,070 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 19,450 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 1,620 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 25,000 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2,080 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 200 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 16 ล้านบาท) ตามลำดับ ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.62

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจการให้เงินกู้ยืมมากที่สุดร้อยละ 28.45 ของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์การเกษตร ให้เงินกู้ยืมเฉลี่ยเดือนละกว่า 2,300 ล้านบาท และมีอัตราการขอกู้ยืมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 17.53

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning) ปี 2547 รายได้สหกรณ์การเกษตรมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 22.27 แต่ยังน้อยกว่าการขยายตัวเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ร้อยละ 22.97 ส่งผลให้กำไรสุทธิมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.20 รายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 10,000 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 9,700 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อคนกว่า 300 บาท

แม้โดยรวมสหกรณ์การเกษตร จะมีความสามารถทำกำไร คิดเป็นร้อยละ 3.46 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 7,500 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 9,500 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของเงินให้กู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.53 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสหกรณ์ รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 96.62

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไรมีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 1.23 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สหกรณ์การเกษตรมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 57.68 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ประกอบกับนโยบาย การค้าเสรีของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าของสมาชิกด้วย เนื่องจากมีต้นทุนสูงกว่าสินค้าต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน ทำให้ขายสินค้าไม่ได้

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2,712 แห่ง พบว่า เกือบครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 56.31 อยู่ในระดับได้มาตราฐานร้อยละ 25.15 และ อีกร้อยละ 18.55 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานสหกรณ์การเกษตร เกือบครึ่งไม่มีพนักงานบัญชี ร้อยละ 46.53 ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้อง ร้อยละ 46.57 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จ มีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 2,279 แห่ง เป็นเงินกว่า 2,000 ล้านบาท ขาดทุน 1,052 แห่ง เป็นเงินกว่า 280 ล้านบาท อีก 143 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 0.58 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.83 และทุนสะสมอื่นลดลงร้อยละ 12.38

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตรจะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 6.53 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 4.97 ในปี 2548

ทุน จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.96 ปี 2547 เป็นร้อยละ 9.95 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 17.62 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 10.71 ในปี 2548

กำไร จากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.20 ปี 2547 ลดลงที่ร้อยละ 4.39 ในปี 2548

• สหกรณ์ประมง

สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมงเพื่อแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพังบุคคล จึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ มี 6 ประการ คือ 1) รวบรวมสัตว์น้ำเพื่อขาย/แปรรูป 2) จัดหาวัสดุสิ่งของรวมทั้งบริการที่ใช้ในการประมงและสิ่งจำเป็นอื่น 3) ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิก 4) รับฝากเงินสมาชิก 5) เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและธุรกิจเกี่ยวกับการประมง 6) สงเคราะห์สมาชิกและครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติในการประกอบอาชีพ ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์ประมงทั้งสิ้น 96 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์ประมง รอบปี 2547 รวม 69 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 13,045 คน คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่า สหกรณ์ประมงมีทุนดำเนินงานกว่า 917 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 256 ล้านบาท เงินรับฝาก 65 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 596 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 294 ล้านบาท หรือร้อยละ 32.06 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากมีหนี้สิน มากกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 2.58 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.10 เท่า

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของสหกรณ์ประมง ประกอบด้วยเงินฝากธนาคารกว่า 57 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 294 ล้านบาท ที่ดิน/

อาคาร/อุปกรณ์ 484 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 82 ล้านบาท พบว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ มากที่สุดกว่า 484 ล้านบาท หรือร้อยละ 52.78 เกินกึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และมีลูกหนี้ NPL ร้อยละ 42.33 ของลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์ประมงดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 781 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 65 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมกว่า 109 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 9 ล้านบาท) ธุรกิจการรับฝากเงิน 74 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 6 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุด 487 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 40 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 61 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 5 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 50 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 4 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ประมงมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.45

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ประมงสมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมากที่สุดถึงร้อยละ 62.35 มากกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์ประมงจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเฉลี่ยเดือนละกว่า 40 ล้านบาท ปี 2547 อัตราการจำหน่ายลดลงที่ร้อยละ 15.75

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning) ปี 2547 รายได้สหกรณ์ประมงมีอัตราลดลงที่ร้อยละ 5.23 ค่าใช้จ่ายลดลงมีอัตราเช่นกันที่ร้อยละ 7.78 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 48,400 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 50,200 บาท

โดยรวมสหกรณ์ประมงไม่สามารถทำกำไรได้ และหากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกันคือมีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 17,460 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 24,230 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มสูงถึง 1.93 เท่า ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสหกรณ์ รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ 1.04 เท่า

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์ประมงในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ

สภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 0.97 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียน ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สหกรณ์ประมงมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 51.92 ของ ลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากน้ำมันเป็นปัจจัยที่สำคัญของสมาชิกสหกรณ์ประมงค่อนข้างมาก

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์ประมงจำนวน 47 แห่ง พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับมาตรฐานร้อยละ 38.30 ระดับดีร้อยละ 27.66 ระดับดีมาก 17.02 และอีกร้อยละ 17.02 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน สหกรณ์ประมงเกินกว่าครึ่งไม่มีพนักงานบัญชี ร้อยละ 57.45 ส่งผลให้จัดทำงบการเงิน ไม่ถูกต้องร้อยละ 68.08 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานในภาพรวมไม่ประสบความสำเร็จ มีกำไรน้อยกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 35 แห่ง เป็นเงินกว่า 8 ล้านบาท ขาดทุน 28 แห่ง เป็นเงินกว่า 31 ล้านบาท อีก 6 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 1.42 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.02 และทุนสะสมอื่นลดลงร้อยละ 7.58

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์ประมงจะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 6.46 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 0.94 ในปี 2548

ทุน จากที่ลดลงร้อยละ 1.65 ปี 2547 เป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.65 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.45 ปี 2547 เป็นร้อยละ 40.30 ในปี 2548

• สหกรณ์นิคม

สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นของกลุ่มบุคคลที่เดือดร้อนในเรื่องของที่ดินทำกินรวมตัวกันจัดตั้ง และจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด และมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรที่ไม่มีที่ดินในการประกอบอาชีพ รวมถึงการบริการต่างๆ การดำเนินงานกระทำการในขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ มี 5 ประการ คือ 1) ช่วยเหลือให้มีที่ดินทำกิน 2) ให้เงินกู้เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ 3) จัดหาวัสดุอุกรณ์เกษตรและสิ่งของจำเป็น 4) การจัดบริการด้านการตลาดโดยรวบรวมผลิตผลสมาชิกมาจำหน่าย 5) ช่วยเหลือสมาชิกด้วยการปรับปรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพ ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์นิคม ทั้งสิ้น 96 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์นิคม รอบปี 2547 รวม 85 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 156,704 คน คิดเป็นร้อยละ 1.81 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่าสหกรณ์นิคมมีทุนดำเนินงานกว่า 2,780 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 920 ล้านบาท เงินรับฝาก 737 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 1,123 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 1,993 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 71.69 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 2.02 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.11 เท่า

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของสหกรณ์นิคมประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 343 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 31 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 1,993 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 205 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 15 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 193 ล้านบาท พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 1,993 ล้านบาท หรือร้อยละ 71.69 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 46.96 ของลูกหนี้เงินกู้

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์นิคมดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 3,907 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 325 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมกว่า 1,002 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 83 ล้านบาท) ธุรกิจการรับฝากเงิน 1,018 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 84 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 579 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 48 ล้านบาท) ธุรกิจ รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าธุรกิจมากที่สุด 1,299 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ108 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 9 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 0.75 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์นิคมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.69

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมสมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์มากที่สุดถึงร้อยละ 33.25 ของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์นิคมรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยเดือนละกว่า 108 ล้านบาท และมีอัตราการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 28.28

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning) ปี 2547 รายได้สหกรณ์นิคมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 33.53 แต่ยังน้อยกว่าการขยายตัวเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ร้อยละ 36.69 ส่งผลให้กำไรสุทธิมีอัตราลดลงที่ 1.30 เท่า มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 14,000 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 14,100 บาท

โดยรวมสหกรณ์นิคมไม่สามารถทำกำไรได้ และหากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 8,300 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 12,700 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.32 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสหกรณ์ รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ 1.00 เท่า

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์นิคมในภาพรวม ถือว่าดำเนินธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จหากแต่สภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตรา 1.28 เท่า แต่อย่างไรก็ตาม

สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สหกรณ์นิคมมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 47.77 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสมาชิกสหกรณ์นิคม

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์นิคมจำนวน 78 แห่ง พบว่า เกินครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดีร้อยละ 42.31 ระดับดีมาก ร้อยละ 38.47 อยู่ในระดับได้มาตราฐานร้อยละ 10.25 และ อีกร้อยละ 8.97 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน สหกรณ์นิคมไม่มีพนักงานบัญชี ร้อยละ 21.79 ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้อง ร้อยละ 51.28 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐานก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานโดยรวมถือว่าไม่ประสบความสำเร็จมีกำไรน้อยกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 55 แห่ง เป็นเงินกว่า 54 ล้านบาท ขาดทุน 30 แห่ง เป็นเงินกว่า 64 ล้านบาท มีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 1.09 เท่า ทุนสำรองลดลงร้อยละ 15.17 และทุนสะสมอื่นลดลงร้อยละ 6.59

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์นิคมยังจะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจาก ปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 14.62 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 6.85 ในปี 2548

ทุน จากที่ลดลงร้อยละ 3.45 ปี 2547 เป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.51 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 29.69 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 2.09 ในปี 2548

• สหกรณ์ร้านค้า

สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่ผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือเท่านั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือนร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อผดุงฐานะเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ สหกรณ์ร้านค้ามักจัดตั้งในเขตชุมชนหรือบริเวณที่มีประชากรหนาแน่น ร้านสหกรณ์ก็เหมือนกับร้านค้าทั่วไปผิดกันแต่ว่าร้านสหกรณ์จัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของกลุ่มบุคคลที่มีความเดือดร้อน และต้องซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันในราคาที่เป็นธรรม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบด้วยประกันการต่างๆ โดยดำเนินการตามหลักและวิธีการสหกรณ์ สหกรณ์ร้านค้าจึงเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้บริโภคให้สามารถซื้อสินค้าในราคายุติธรรม สินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐานปริมาณถูกต้องพร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่างๆ ให้แก่สมาชิกสหกรณ์เป็นองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรเป็นหลัก เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสมัครเป็นสมาชิกได้เสมอ การดำเนินงานกระทำในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมี 6 ประการ คือ 1) จัดหาสิ่งของและการบริหารที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย 2) รวบรวมผลิตผลผลิตภัณฑ์ของสมาชิก 3) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางสหกรณ์ 4) ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัด 5) ร่วมมือกับสหกรณ์และสถาบันอื่นทั้งภายในและภายนอก 6) ดำเนินธุรกิจอย่างอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์ร้านค้าทั้งสิ้น 352 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์ร้านค้ารอบปี 2547 รวม 217 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 656,782 คน คิดเป็นร้อยละ 7.59 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่า สหกรณ์ร้านค้า มีทุนดำเนินงานกว่า 1,955 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 1,349 ล้านบาท เงินรับฝาก 16 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 589 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ไปฝากธนาคารมากที่สุดกว่า 616 ล้านบาท หรือร้อยละ 31.51 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่า ไม่มีความเสี่ยง เนื่องจากมีหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 0.45 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.28 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 7.57

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของสหกรณ์ร้านค้าประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 489 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 126 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 435 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 460 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 130 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 315 ล้านบาท พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินฝากธนาคารสูงสุดร้อยละ 25.01 รองลงมา ที่ดิน อาคาร ร้อยละ 23.52 และลูกหนี้ร้อยละ 22.25 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และมีลูกหนี้ NPL ร้อยละ 0.15 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.06 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 5.86

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์ร้านค้าดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 4,600 ล้านบาทต่อปี หรือ กว่า 383 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมกว่า 58 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 4 ล้านบาท) ธุรกิจการรับฝากเงิน 29 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดกว่า 4,488 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 374 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 1 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 0.08 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 24 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ร้านค้า มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.87

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ร้านค้า สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมากที่สุดถึงร้อยละ 97.56 ของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์ร้านค้าจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเฉลี่ยเดือนละกว่า 374 ล้านบาท และมีอัตราการจำหน่ายขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.59

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning) ปี 2547 รายได้สหกรณ์ร้านค้ามีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.34 แต่ยังน้อยกว่าการขยายตัวเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ร้อยละ 2.51 ส่งผลให้กำไรสุทธิมีอัตราลดลงที่ ร้อยละ 4.32 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 7,000 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 6,900 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อคนกว่า 160 บาท

แม้โดยรวมสหกรณ์ร้านค้า จะมีความสามารถทำกำไรคิดเป็นร้อยละ 2.33 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบ สัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 434 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 759 บาท/คน รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 97.73

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์ร้านค้า ในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไร มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนที่ 2.81 เท่า แต่อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินฝากธนาคารและที่ดิน อาคาร ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เป็นสำคัญ สหกรณ์ร้านค้ามีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 99.82 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของร้านค้าอื่นอย่างมากมายหลากหลายขนาด ส่งผลกระทบต่อการ

บริหารงานร้านสหกรณ์ค่อนข้างมากซึ่งผู้บริหารงานต้องปรับกลยุทธ์เพิ่มขึ้นทุกด้าน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์ร้านค้า จำนวน 152 แห่ง พบว่า เกินครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 67.10 อยู่ในระดับได้มาตรฐาน ร้อยละ 19.08 และ อีกร้อยละ 13.82 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน สหกรณ์ร้านค้าร้อยละ 32.24 ไม่มีพนักงานบัญชี ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้องร้อยละ 42.76 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้องครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จ มีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 170 แห่ง เป็นเงินกว่า 122 ล้านบาท ขาดทุน 43 แห่ง เป็นเงินกว่า 17 ล้านบาท อีก 4 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 0.77 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.47 และทุนสะสมอื่นลดลงร้อยละ 4.48

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์ร้านค้า จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จากที่ลดลงร้อยละ 2.96 ปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.60 ในปี 2548

ทุน จากที่ลดลงร้อยละ 5.94 ปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.67 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.87 ปี 2547 เป็นร้อยละ 5.60 ในปี 2548

กำไร จะลดลงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.32 ปี 2547 เป็นร้อยละ 2.87 ในปี 2548

• สหกรณ์บริการ

สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยมีประชาชนผู้ประกอบอาชีพเดียวกันไม่น้อยกว่า 10 คน ขึ้นไปที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด และมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์โดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคงและรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ดีให้คงอยู่ต่อไป โดยมีจุดมุ่งหมายในด้านการจัดหาบริการอย่างใดอย่างหนึ่งที่สมาชิกต้องการ สหกรณ์จะเรียบเก็บค่าบริการที่สหกรณ์จัดนั้นจากสมาชิกตามส่วนที่แต่ละคนใช้ประโยชน์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายแก่สหกรณ์ประเภทนี้ สหกรณ์ที่จดทะเบียนเป็นสหกรณ์บริการ เช่น สหกรณ์หัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ สหกรณ์รถยนต์แท็กซี่ สหกรณ์เคหสถาน สหกรณ์บริการไฟฟ้า ฯลฯ การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมี 10 ประการ คือ 1) ประกอบธุรกิจด้านการบริการ 2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคจำเป็น 3) รับฝากเงินเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ 4) ให้เงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพ 5) รวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิก 6) ช่วยเหลือสมาชิกด้านกฎหมายคดีความ 7) ส่งเสริมสวัสดิภาพของสมาชิกและครอบครัว 8) ส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองและการร่วมมือกัน 9) ให้การศึกษาอบรมและความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 10) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่นและหน่วยงานต่างๆ ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์บริการทั้งสิ้น 587 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์บริการ รอบปี 2547 รวม 453 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 233,837 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่า สหกรณ์บริการมีทุนดำเนินงานกว่า 2,458 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 954 ล้านบาท เงินรับฝาก 398 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 1,106 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 1,093 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 44.47 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่าไม่มีความเสี่ยง เนื่องจากมีหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 0.81 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.11 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 5.15

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของสหกรณ์บริการประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 449 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 23 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 1,093 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 475 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 105 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 313 ล้านบาท พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 1,093 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.47 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 4.35 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.03 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 3.21

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์บริการดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 1,963 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 163 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมกว่า 568 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 47 ล้านบาท) ธุรกิจการรับฝากเงิน 304 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 25 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุด 763 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 63 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 32 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 296 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 24 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์บริการมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.85

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์บริการสมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มากที่สุดถึงร้อยละ 38.87 ของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้านโดยสหกรณ์บริการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเฉลี่ยเดือนละกว่า 63 ล้านบาท และมีอัตราการจำหน่ายขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 61.37

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Sufficiency) ปี 2547 รายได้สหกรณ์บริการมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 54.15 ค่าใช้จ่ายมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันที่ร้อยละ 49.14 กำไรสุทธิมีอัตราลดลงค่อนข้างมากถึง 139.03 เท่า รายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 5,300 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 5,100 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อคนกว่า 170 บาท

แม้โดยรวมสหกรณ์บริการจะมีความสามารถทำกำไร คิดเป็นร้อยละ 3.42 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้ว พบว่า ปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 4,600 บาท/คน น้อยกว่าปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 4,670 บาท/คน รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 96.79

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์บริการ ในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไร สภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนที่ 1.48 เท่า แต่อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สหกรณ์บริการมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 80.73 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากอัตราดอกเบี้ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการให้บริการเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการที่สำคัญของสมาชิกสหกรณ์บริการ

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์บริการจำนวน 326 แห่ง พบว่า เกินครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 53.68 อยู่ในระดับได้มาตรฐาน ร้อยละ 27.91 และอีกร้อยละ 18.41 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน สหกรณ์บริการร้อยละ 46.62 ไม่มีพนักงานบัญชี ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้องร้อยละ 32.21 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่องและขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้องครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จมีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 298 แห่ง เป็นเงินกว่า 103 ล้านบาท ขาดทุน 119 แห่ง เป็นเงินกว่า 63 ล้านบาท อีก 36 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 0.92 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.64 และทุนสะสมอื่นลดลงร้อยละ 11.78

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์บริการจะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.50 ปี 2547 เป็นร้อยละ 30.54 ในปี 2548

ทุน จากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.80 ปี 2547 ลดลงร้อยละ 13.73 ในปี 2548

ธุรกิจ จะปรับตัวลดลงจากร้อยละ 41.85 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 7.85 ในปี 2548

• สหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน รวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์และให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์งอกเงย ความมุ่งหมายหลักของสหกรณ์ประเภทนี้จึงมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้สมาชิกของสหกรณ์ร่วมกันออมทรัพย์จากรายได้ของตนไว้ด้วยกัน โดยมีความปลอดภัยในเงินที่ตนออมไว้ วิธีการออมทรัพย์ของสหกรณ์ สหกรณ์ประเภทนี้จึงนิยมตั้งในหมู่ของผู้มีรายได้ประจำ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท ห้างร้าน และโรงงานทั่วไป สหกรณ์ออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีรายได้ประจำ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีรายได้ไม่แน่นอน โดยการรวบรวมคนที่รู้จักกัน หรือบุคคลที่มีถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน การดำเนินงานกระทำการในขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ มี 2 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการออมทรัพย์ 2) ให้เงินกู้แก่สมาชิกโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเป็นธรรม ปัจจุบันมีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น 1,551 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ รอบปี 2547 รวม 1,457 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 2.38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 27.57 ของสมาชิกสหกรณ์ไทยทั้งสิ้น

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีทุนดำเนินงานกว่า 546,990 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของสหกรณ์ 302,430 ล้านบาท เงินรับฝาก 178,890 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 65,670 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้

มากที่สุดจำนวนกว่า 453,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 82.82 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่าไม่มีความเสี่ยง เนื่องจากมีหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ 0.81 เท่า และมีทุน สำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.05 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 7.54

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 20,410 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 11,327 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 453,000 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 1,750 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 58,000 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 2,503 ล้านบาท พบว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 453,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 82.82 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 0.27 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.04 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 4.22

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินธุรกิจ 4 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 595,370 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 49,600 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดกว่า 471,800 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 39,310 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจการรับฝากเงิน 123,500 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 10,290 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 44 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 3 ล้านบาท) และธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 25 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 2 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.05

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจการให้เงินกู้ยืมมากที่สุดถึงร้อยละ 79.24 มากกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เงินกู้ยืมเฉลี่ยเดือนละกว่า 39,310 ล้านบาท และมีอัตราการขอกู้ยืมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 13.30

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning) ปี 2547 รายได้สหกรณ์ออมทรัพย์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 4.42 ค่าใช้จ่ายขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันที่ร้อยละ 3.08 กำไรสุทธิมีอัตราลดลงที่ร้อยละ 4.76 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 13,800 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 4,700 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อคนกว่า 9,000 บาท

แม้โดยรวมสหกรณ์ออมทรัพย์จะมีความสามารถทำกำไร คิดเป็นร้อยละ 73.32 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 180,100 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 190,500 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.30 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสหกรณ์ รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม ปี 2547 มีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมที่ร้อยละ 34.34

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไรหากแต่มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 0.64 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สหกรณ์ออมทรัพย์มีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 99.70 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย มีผลให้ต้องรับภาระทางการเงินเพิ่มขึ้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยปัจจัยการที่สำคัญต่อรายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1,171 แห่ง พบว่าเกือบครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 85.40 อยู่ในระดับได้มาตราฐานร้อยละ 9.14 และอีกร้อยละ 5.46 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานสหกรณ์ออมทรัพย์ร้อยละ 29.72 ไม่มีพนักงานบัญชี ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้อง ร้อยละ 34.67 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐานก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จ มีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 1,386 แห่ง เป็นเงินกว่า 21,630 ล้านบาท ขาดทุน 50 แห่ง เป็นเงินกว่า 7 ล้านบาท อีก 21 แห่ง ไม่ดำเนินงานและมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 0.29 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.05 และทุนสะสมอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.00

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้บนพื้นฐานที่แน่นขึ้นต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.17 ปี 2547 เป็นร้อยละ 3.40 ในปี 2548

ทุน จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.66 ปี 2547 เป็นร้อยละ 12.31 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.05 ปี 2547 เป็นร้อยละ 13.70 ในปี 2548

กำไร จากที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.13 ปี 2547 ลดลงที่ร้อยละ 4.76 ในปี 2548

• ชุมนุมสหกรณ์

ชุมนุมสหกรณ์ คือ องค์กรที่บรรดาสหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม ร้านค้า บริการ และออมทรัพย์ รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกสหกรณ์ในการประกอบธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม หรือการบริการ โดยมีระบบเครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นเป็นองค์กรกลางระดับสูงสุดของขบวนการสหกรณ์ ปัจจุบันมีจำนวนชุมนุมสหกรณ์รวมทั้งสิ้น 110 แห่ง

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินชุมนุมสหกรณ์ รอบปี 2547 รวม 88 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิกชุมนุมสหกรณ์จำนวน 5,604 สหกรณ์

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) พบว่า ชุมนุมสหกรณ์มีทุนดำเนินงานกว่า 20,660 ล้านบาท อันประกอบด้วยทุนของชุมนุมสหกรณ์ 5,760 ล้านบาท เงินรับฝาก 4,610 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ 10,290 ล้านบาท การใช้เงินทุนส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 11,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 53.24 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน นับว่ามีความเสี่ยง เนื่องจากมีสัดส่วนหนี้สินมากกว่าทุนของชุมนุมในอัตราที่ 2.59 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.02 เท่า และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 9.04

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) สินทรัพย์ของชุมนุมสหกรณ์ประกอบด้วย เงินฝากธนาคารกว่า 1,350 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 200 ล้านบาท

ลูกหนี้กว่า 11,000 ล้านบาท ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 640 ล้านบาท หลักทรัพย์ และตราสาร 7,120 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 350 ล้านบาท พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 11,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 53.24 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็น ลูกหนี้ NPL ร้อยละ 0.16 ของลูกหนี้เงินกู้ การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ 0.01 รอบ ส่งผลให้การดำเนินงานมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 0.85

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability) ชุมนุมสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 30,130 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 2,510 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมมีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดกว่า 16,830 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 1,400 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจการรับฝากเงิน 10,710 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 892 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 1,300 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 108 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ 1,250 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 104 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 37 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 3 ล้านบาท) ตามลำดับ ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.00

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์ สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจการให้เงินกู้ยืมมากที่สุดถึงร้อยละ 55.86 มากกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยชุมนุมสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมเฉลี่ยเดือนละกว่า 1,400 ล้านบาท และมีอัตราการขอกู้ยืมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 41.81

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Sufficiency) ปี 2547 รายได้ชุมนุมสหกรณ์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 12.29 มากกว่าการขยายตัวเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ร้อยละ 6.24 ส่งผลให้กำไรสุทธิมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 6.05 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อสหกรณ์กว่า 672,560 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อสหกรณ์กว่า 591,370 บาท และสิ้นปีมีกำไรสุทธิเหลือเฉลี่ยต่อสหกรณ์กว่า 81,190 บาท

แม้โดยรวมชุมนุมสหกรณ์ จะมีความสามารถทำกำไร คิดเป็นร้อยละ 15.13 แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 808,000 บาท/สหกรณ์ แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 1.96 บาท/สหกรณ์ ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.81 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคต ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์ รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 87.93

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity) ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของชุมนุมสหกรณ์ ในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จมีกำไร หากแต่มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 0.58 เท่า แต่อย่างไร ก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ ชุมนุมสหกรณ์มีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ99.87ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity) ผลกระทบจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตของภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสมาชิกชุมนุมสหกรณ์ ประกอบกับนโยบายการค้าเสรีของรัฐบาล อาจส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าของสมาชิกด้วย เนื่องจากมีต้นทุนสูงกว่าสินค้าต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน ทำให้ขายสินค้าไม่ได้

การประเมินคุณภาพ ปี 2547

คุณภาพของชุมนุมสหกรณ์ จำนวน 61 แห่ง พบว่า เกือบครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับดี-ดีมาก ร้อยละ 68.85 อยู่ในระดับได้มาตรฐาน ร้อยละ 21.31 และอีกร้อยละ 9.84 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ชุมนุม สหกรณ์ ร้อยละ 27.87 ไม่มีพนักงานบัญชี ส่งผลให้จัดทำงบการเงินไม่ถูกต้อง ร้อยละ 52.46 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุม ภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจชุมนุมสหกรณ์ในอนาคต

ผลการดำเนินงานถือว่าประสบความสำเร็จ มีกำไรมากกว่าขาดทุน คือ มีกำไร 44 แห่ง เป็นเงินกว่า 495 ล้านบาท ขาดทุน 42 แห่ง เป็นเงินกว่า 40 ล้านบาท อีก 2 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 30.12 เท่า ทุนสำรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.77

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของชุมนุมสหกรณ์ จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.18 ปี 2547 เป็นร้อยละ 12.74 ในปี 2548

ทุน จะมีการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 34.01 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 20.92 ในปี 2548

ธุรกิจ จะปรับตัวลดลงจากร้อยละ 16.00 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 2.09 ในปี 2548

กำไร จะปรับตัวลดลงจากร้อยละ 91.79 ปี 2547 เหลือที่ร้อยละ 46.47 ในปี 2548

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ส่วนที่ 3

ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ของกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547

บทนำ

กลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จัดหาเงินทุนหรือการให้เงินกู้เพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิกด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการดำรงชีพที่ดีในมวลหมู่สมาชิก การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามการประกอบอาชีพการเกษตร ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 7,280 กลุ่ม

ผลตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินกลุ่มเกษตรกรไทย รอบปี 2547 รวม 4,804 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิก 762,482 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 ของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย

จำนวนกลุ่มเกษตรกรไทย

ประเภท	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
ทำนา	2,469	51.39
ทำไร่	671	13.97
ทำสวน	894	18.61
เลี้ยงไหม	20	0.42
เลี้ยงผึ้ง	3	0.06
เลี้ยงสัตว์	662	13.78
ทำประมง	51	1.06
เลี้ยงสัตว์น้ำ	34	0.71
ยอดรวม	**4,804**	**100.00**

จำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

พื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	20,269	2.66
ภาคกลาง	59,966	7.86
ภาคตะวันตก	34,371	4.51
ภาคตะวันออก	42,814	5.62
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	290,040	38.04
ภาคใต้	84,494	11.08
ภาคเหนือ	230,528	30.23
รวมทั้งสิ้น	**762,482**	**100.00**

การเติบโตของสมาชิก

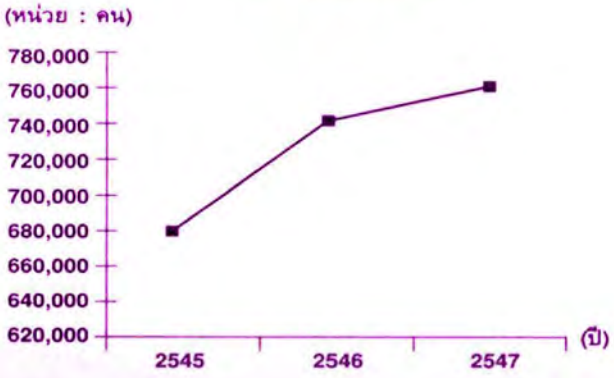

มุมมอง 6 มิติ ของภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน (Camels Analysis)

มิติ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

พบว่า กลุ่มเกษตรกรไทยมีทุนดำเนินงานกว่า 1,610 ล้านบาท อันประกอบด้วย ทุนของกลุ่มเกษตรกร 600 ล้านบาท เงินรับฝาก 140 ล้านบาท นอกนั้นจะเป็นเงินกู้ยืมและอื่นๆ กว่า 870 ล้านบาท **การใช้เงินทุน** ส่วนใหญ่ลงทุนไปกับลูกหนี้มากที่สุดจำนวนกว่า 1,030 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 63.97 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้นหากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุนนับว่ามีความเสี่ยงเนื่องจากมีสัดส่วนหนี้สินมากกว่าทุนของกลุ่มเกษตรกรในอัตราที่ 1.67 เท่า และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.22 เท่า

แหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ปี 2547

ประเภท	ภายในสหกรณ์		ภายนอกสหกรณ์		ยอดรวม
	ทุนของสหกรณ์	เงินรับฝาก	เงินกู้ยืม	เครดิตการค้า	(ล้านบาท)
ทำนา	268.85	65.45	275.03	198.91	808.24
ทำไร่	69.91	3.31	96.86	43.20	213.28
ทำสวน	153.99	66.12	126.82	59.42	406.35
เลี้ยงไหม	0.78	0.00	1.63	1.56	3.97
เลี้ยงผึ้ง	0.17	0.00	0.24	0.05	0.46
เลี้ยงสัตว์	45.18	0.29	6.42	60.61	112.50
ทำประมง	62.97	0.77	0.75	4.32	68.81
เลี้ยงสัตว์น้ำ	3.23	0.24	0.40	0.44	4.31
ยอดรวม	**605.08**	**136.18**	**508.15**	**368.51**	**1,617.92**
ร้อยละ (%)	**45.82**		**54.18**		**100.00**

การเติบโตของทุนสำรอง

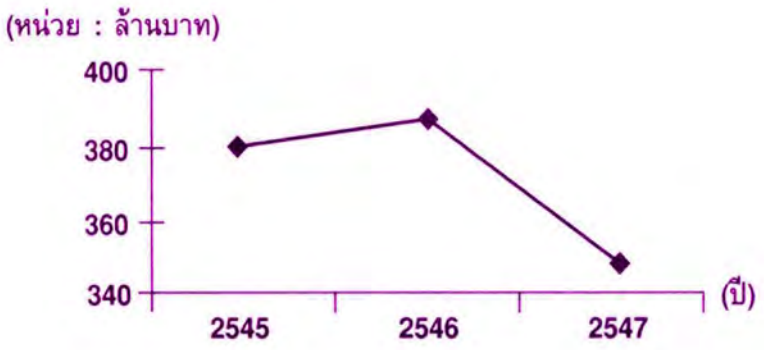

มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality)

สินทรัพย์ของกลุ่มเกษตรกรไทย ประกอบด้วย เงินสดกว่า 94 ล้านบาท เงินฝากธนาคารกว่า 432 ล้านบาท เงินฝากสหกรณ์อื่นกว่า 18 ล้านบาท ลูกหนี้กว่า 1,030 ล้านบาท (มีการสำรองหนี้ไว้ 288 ล้านบาท) ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ 167 ล้านบาท หลักทรัพย์และตราสาร 3 ล้านบาท และสินทรัพย์อื่น 160 ล้านบาท พบว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้สูงสุดกว่า 1,030 ล้านบาท หรือร้อยละ 63.97 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น และเป็นลูกหนี้ NPL ร้อยละ 19.20 ของลูกหนี้เงินกู้

การลงทุนในสินทรัพย์ของกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547

ประเภทสินทรัพย์	ยอดรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ (%)
เงินฝาก	452.29	27.96
ลูกหนี้	743.70	45.97
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	167.63	10.36
หลักทรัพย์/ตราสาร	3.26	0.20
อื่นๆ	251.04	15.52
ยอดรวม	**1617.92**	**100.00**

การเติบโตของลูกหนี้

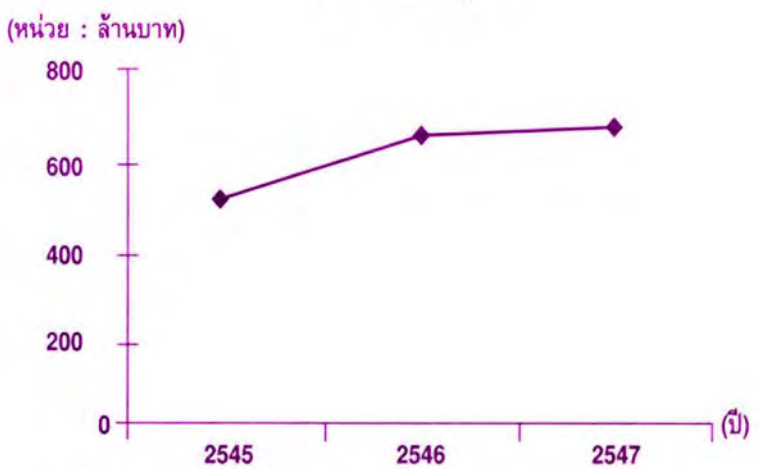

มิติ 3 ความสามารถในการบริหารจัดการ (Management Ability)

กลุ่มเกษตรกรไทยดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีมูลค่ารวมกว่า 2,910 ล้านบาทต่อปี หรือกว่า 242 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจให้เงินกู้ยืมกว่า 510 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 42 ล้านบาท) ธุรกิจการรับฝากเงิน 76 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 6 ล้านบาท) ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าธุรกิจมากที่สุด 1,470 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 122 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 813 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 67 ล้านบาท) และธุรกิจการให้บริการ 41 ล้านบาท (เฉลี่ยเดือนละ 3 ล้านบาท) ปี 2547 ปริมาณธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรไทยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.71

ภาพโดยรวมการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรไทย สมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์มากที่สุดถึงร้อยละ 50.40 ของมูลค่าธุรกิจรวมทุกด้าน โดยกลุ่มเกษตรกรรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยเดือนละกว่า 122 ล้านบาท และมีอัตราการรวบรวมขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 50.71

ธุรกิจกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547

กลุ่มอาชีพ	รับฝากเงิน	ให้เงินกู้ยืม	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์	ให้บริการ	ยอดรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ (%)
ทำนา	50.81	247.13	396.54	128.30	34.13	856.91	29.41
ทำไร่	0.97	92.95	124.29	104.81	2.78	325.80	11.18
ทำสวน	23.69	117.23	127.38	1,217.03	2.13	1,517.46	52.08
เลี้ยงไหม	0.00	2.19	0.66	0.15	0.00	3.00	0.10
เลี้ยงผึ้ง	0.00	0.37	0.00	0.00	0.00	0.37	0.01
เลี้ยงสัตว์	0.20	48.31	13.21	18.07	0.54	80.33	2.76
ทำประมง	0.24	4.79	116.66	0.00	1.29	122.98	4.22
เลี้ยงสัตว์น้ำ	0.11	1.25	4.83	0.00	0.51	6.70	0.23
ยอดรวม	**76.02**	**514.22**	**813.57**	**1,468.36**	**41.38**	**2,913.55**	**100.00**
ร้อยละ (%)	**2.61**	**17.65**	**27.92**	**50.40**	**1.42**	**100.00**	**-**

การเติบโตของธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์

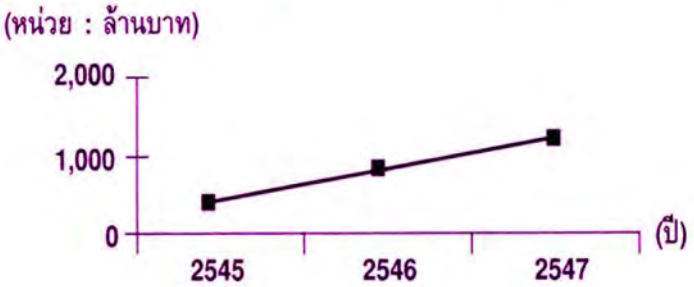

มิติ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning)

ปี 2547 รายได้กลุ่มเกษตรกรมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 18.91 แต่ยังน้อยกว่าอัตราการขยายตัวปรับลดลงของค่าใช้จ่ายที่ร้อยละ 19.69 มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 3,213 บาท ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อคนกว่า 3,217 บาท

โดยรวมกลุ่มเกษตรกรไทยไม่ความสามารถทำกำไรได้ และหากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณเงินออมกับหนี้สินของสมาชิกแล้วมีข้อน่าสังเกตถึงความไม่สมดุลกัน คือ มีปริมาณเงินออมเฉลี่ยกว่า 495 บาท/คน แต่มีปริมาณหนี้สินเฉลี่ยกว่า 1,353 บาท/คน ประกอบกับในรอบปีมีอัตราการขยายตัวของการให้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.85 ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของกลุ่มเกษตรกร รวมถึงต้องระมัดระวังในเรื่องของค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพราะมีอัตราค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมค่อนข้างสูงถึง 1.00 เท่า

เปรียบเทียบเงินออมต่อคนกับหนี้ต่อคน ปี 2547

กลุ่มอาชีพ	เงินออม (บาท/คน)	หนี้ (บาท/คน)	ส่วนต่าง (บาท/คน)
ทำนา	394	1,285	-891
ทำไร่	298	1,238	-940
ทำสวน	1,105	1,733	-628
เลี้ยงไหม	200	679	-479
เลี้ยงผึ้ง	164	1,038	-874
เลี้ยงสัตว์	159	1,014	-855
ทำประมง	1,661	4,544	-2,883
เลี้ยงสัตว์น้ำ	376	935	-559
กลุ่มเกษตรกรทั้งระบบ	**495**	**1353**	**-858**

เปรียบเทียบการเติบโตของเงินออมกับหนี้

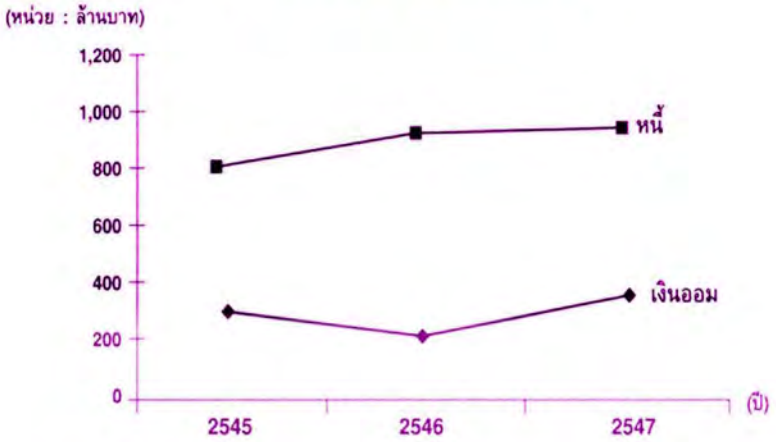

มิติ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity)

ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการเงินของกลุ่มเกษตรกรไทยในภาพรวมถือว่าดำเนินธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ ขาดทุนมากกว่ากำไร หากแต่มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนในอัตราที่ 1.62 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น การแปรสภาพเป็นเงินสดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ สถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ไทยมีลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 79.90 ของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระทั้งสิ้น

อัตราเงินทุนหมุนเวียน

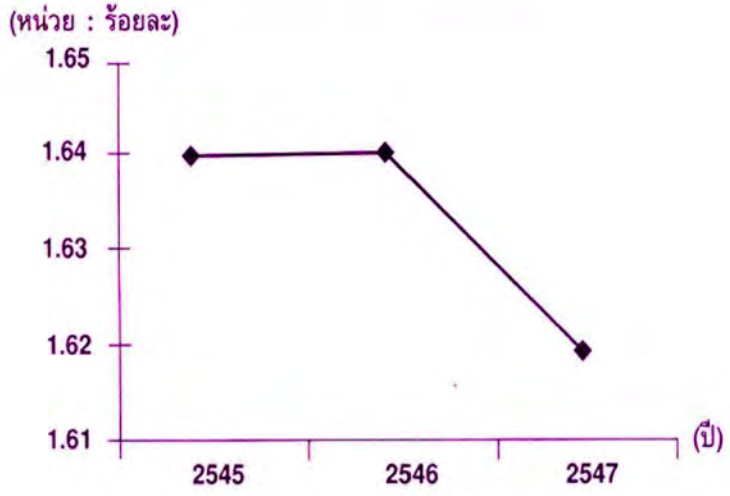

มิติ 6 ความเสี่ยง (Sensitivity)

ผลกระทบจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น มีผลให้ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตของภาคกลุ่มเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปุ๋ยและน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรไทย ประกอบกับนโยบายการค้าเสรีของรัฐบาล อาจส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าของสมาชิกด้วย เนื่องจากมีต้นทุนสูงกว่าสินค้าต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีน ทำให้ขายสินค้าไม่ได้

ระดับคุณภาพกลุ่มเกษตรกร

คุณภาพของกลุ่มเกษตรกรไทย จำนวน 1,741 แห่ง พบว่าเกินครึ่งมีคุณภาพระบบการควบคุมภายในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ที่ร้อยละ 60.48 อยู่ในระดับมาตรฐานร้อยละ 27.05 และมีเพียงร้อยละ 12.46 อยู่ในระดับดี-ดีมาก กลุ่มเกษตรกรไทยเกือบทุกแห่งไม่มีพนักงานบัญชี ร้อยละ 98.45 เป็นเหตุให้ขาดความต่อเนื่อง และขาดข้อมูลเพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเหตุการณ์ ควรต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบการควบคุมภายในระดับที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้นจนไม่อาจแก้ไขได้ อันจะส่งผลต่อธุรกิจกลุ่มเกษตรกรไทยในอนาคต

คุณภาพกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2547

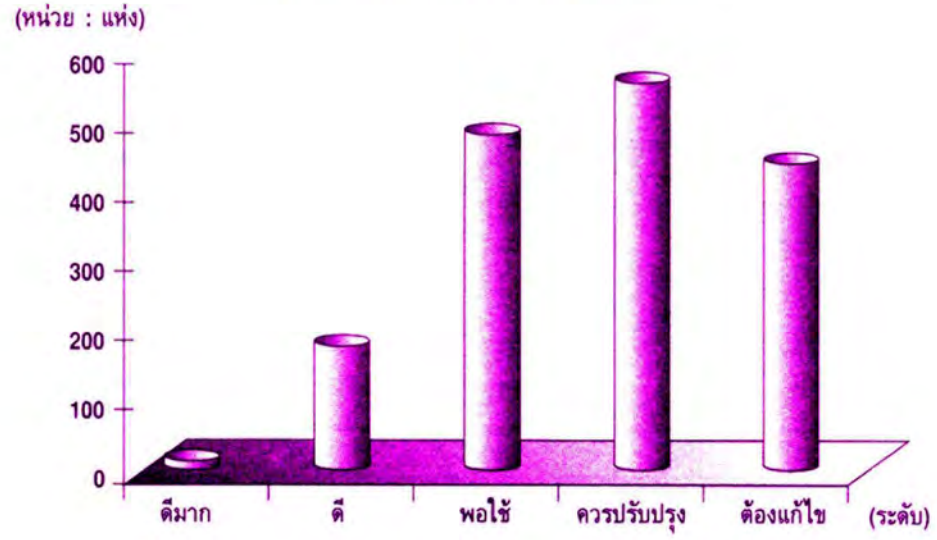

ผลการดำเนินงานถือว่าไม่ประสบความสำเร็จ ขาดทุนมากกว่ากำไร คือ มีกำไร 2,408 แห่ง เป็นเงินกว่า 54 ล้านบาท ขาดทุน 1,438 แห่ง เป็นเงินกว่า 57 ล้านบาท อีก 958 แห่ง ไม่ดำเนินงาน และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 1.03 เท่า ส่งผลให้ทุนสำรองลดลงร้อยละ 8.69 และทุนสะสมอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.05

การเติบโตของกำไร

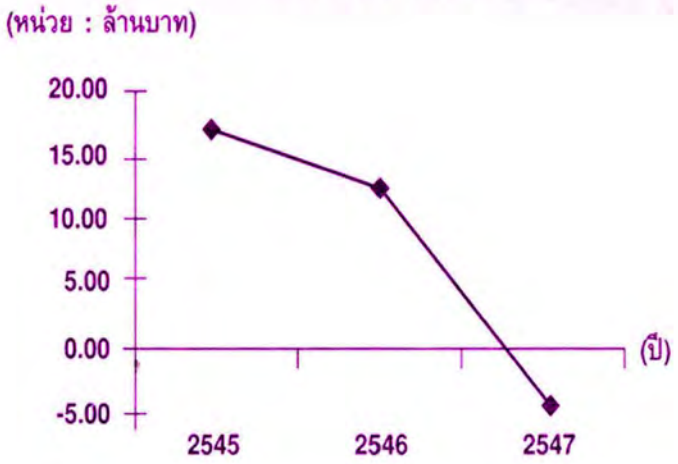

แนวโน้มปี 2548

สำหรับแนวโน้มปี 2548 คาดว่าเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรไทย จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้ต่อเนื่องจากปี 2547 โดยมีแนวโน้มแต่ละด้านดังนี้

สมาชิก จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.42 ปี 2547 เป็นร้อยละ 8.90 ในปี 2548

ทุน จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.65 ปี 2547 เป็นร้อยละ 14.43 ในปี 2548

ธุรกิจ จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.71 ปี 2547 เป็นร้อยละ 21.52 ในปี 2548

แนวโน้มการขยายตัว

รายการ	ร้อยละ (%)
สมาชิก	8.90
ทุน	14.43
ธุรกิจ	21.52

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 สถิติและข้อมูลทางการเงินที่สำคัญของสหกรณ์ไทย ระหว่างปี 2543 - 2547

ข้อมูล	สหกรณ์ภาคการเกษตร					
	2543	2544	2545	2546	2547	2543
จำนวนสหกรณ์ไทย (แห่ง)	3,691	3,855	4,169	4,373	4,461	2,109
จำนวนสมาชิก (คน)	4.34	4.87	5.02	5.03	5.37	2.87
เงินทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	56,163.50	67,293.90	68,860.40	69,970.28	76,709.51	367,859.99
แหล่งภายใน	32,335.53	40,587.02	44,800.95	47,170.87	52,293.97	336,278.13
แหล่งภายนอก	23,827.97	26,706.88	24,059.45	22,799.41	24,415.54	31,581.86
มูลค่าธุรกิจรวม (ล้านบาท)	63,660.95	77,931.58	80,176.25	89,495.10	105,026.06	367,859.99
ธุรกิจรับฝากเงิน	17,830.53	21,255.87	22,417.73	22,965.64	26,253.39	140,027.02
ธุรกิจให้เงินกู้ยืม (สินเชื่อ)	19,267.43	22,431.63	22,798.05	24,556.42	29,076.41	241,648.15
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	13,397.93	17,353.25	17,725.97	18,479.26	21,790.93	4,264.51
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์	12,727.39	16,479.15	16,658.45	22,628.62	27,618.88	0.00
ธุรกิจการให้บริการอื่น	437.67	411.68	576.05	865.16	286.47	142.25
ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)						
รายได้	32,686.20	38,887.43	40,701.79	47,675.87	58,063.68	42,355.98
ค่าใช้จ่าย	30,917.47	36,958.35	36,498.91	45,998.44	56,116.16	19,899.24
กำไรสุทธิ	1,768.73	1,929.08	4,202.88	1,677.43	1,947.52	22,456.74
ฐานะทางการเงิน (ล้านบาท)						
สินทรัพย์	56,163.50	67,293.90	68,860.40	69,970.28	76,709.51	367,859.99
หนี้สิน	36,635.20	44,021.87	44,149.39	44,400.62	48,755.86	172,182.69
ทุนของสหกรณ์	19,528.30	23,272.03	24,711.01	25,569.66	27,953.65	195,677.30
ทุนสำรอง	4,748.02	5,618.35	6,050.26	6,316.17	6,778.87	16,260.65

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

สหกรณ์นอกภาคการเกษตร				ยอดรวมทั้งสิ้น				
2544	2545	2546	2547	2543	2544	2545	2546	2547
2,211	2,343	2,465	2,501	5,800	6,066	6,512	6,838	6,962
3.04	3.11	3.21	3.27	7.21	7.91	8.13	8.24	8.64
408,630.32	452,731.47	499,292.53	570,280.52	424,023.49	475,924.22	521,591.87	569,262.81	646,990.03
374,437.29	413,475.03	442,991.14	493,295.86	368,613.66	415,024.31	458,275.98	490,162.01	545,589.83
34,193.03	39,256.44	56,301.39	76,984.66	55,409.83	60,899.91	63,315.89	79,100.80	101,400.20
408,630.32	452,731.47	499,292.53	628,886.17	431,520.94	486,561.90	532,907.72	586,787.63	703,914.26
114,935.79	116,787.10	121,609.88	134,217.51	157,857.55	136,191.66	139,204.83	144,575.52	160,470.90
285,536.71	357,459.97	428,619.65	488,945.01	260,915.58	307,968.34	380,258.02	453,176.07	518,021.42
5,130.35	4,900.62	4,885.01	5,331.51	17,662.44	22,483.60	22,626.59	23,364.27	27,122.44
0.00	0.00	20.85	32.84	12,727.39	16,479.15	16,658.45	22,649.47	27,651.72
132.52	152.21	216.13	361.30	579.92	544.20	728.26	1,081.29	647.77
38,465.34	37,080.31	37,628.91	39,628.09	75,042.18	77,352.77	77,782.10	85,304.78	97,691.77
17,352.89	16,812.35	16,724.50	17,617.77	50,816.71	54,311.24	53,311.26	62,722.94	73,733.93
21,112.45	20,267.96	20,904.41	22,010.32	24,225.47	23,041.53	24,470.84	22,581.84	23,957.84
408,630.32	452,731.47	499,292.53	570,280.52	424,023.49	475,924.22	521,591.87	569,262.81	646,990.03
187,113.15	204,599.68	222,514.84	260,475.30	208,817.89	231,135.02	248,749.07	266,915.46	309,231.16
221,517.17	248,131.79	276,777.69	309,805.22	215,205.60	244,789.20	272,842.80	302,347.35	337,758.87
19,059.99	22,119.22	24,760.30	27,213.86	21,008.67	24,678.34	28,169.48	31,076.47	33,992.73

ตารางที่ 2 สถิติและอัตราการขยายตัวทางธุรกิจของสหกรณ์ไทย ระหว่างปี 2543 - 2547

ข้อมูล	สหกรณ์ภาคการเกษตร					
	2543	2544	2545	2546	2547	2543
การขยายตัว						
จำนวนสหกรณ์ไทย	0.03	4.44	8.15	4.89	2.01	1.15
จำนวนสมาชิก	-0.91	12.21	3.08	0.20	6.76	6.69
สินทรัพย์	5.37	19.82	2.33	1.61	9.63	8.80
หนี้สิน	4.86	20.16	0.29	0.57	9.81	2.63
ทุนของสหกรณ์	6.33	19.17	6.18	3.47	9.32	14.88
ทุนสำรอง	6.33	18.33	7.69	4.40	7.33	22.14
ปริมาณธุรกิจ	1.99	22.42	2.88	11.62	17.35	16.48
รายได้	-2.00	18.97	4.67	17.13	21.79	-6.43
ค่าใช้จ่าย	-2.62	19.54	-1.24	26.03	22.00	-13.82
กำไร	10.17	9.07	117.87	-60.09	16.10	1.27

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 3 สถิติและข้อมูลทางการเงินที่สำคัญของกลุ่มเกษตรกรไทย ระหว่างปี 2543 - 2547

หน่วย : ล้านบาท

ข้อมูล	กลุ่มเกษตรกร				
	2543	2544	2545	2546	2547
จำนวนกลุ่มเกษตรกรไทย (แห่ง)	5,938	6,058	6,518	6,872	7,280
จำนวนสมาชิก (คน)	581,407	676,712	679,095	744,446	762,482
เงินทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	887.86	1,203.15	1,300.51	1,548.20	1,617.92
แหล่งภายใน	464.12	548.00	613.24	697.82	741.26
แหล่งภายนอก	423.74	655.15	687.27	850.38	876.66
มูลค่าธุรกิจรวม (ล้านบาท)	1,224.30	1,693.85	1,664.34	2,413.75	2,913.55
ธุรกิจรับฝากเงิน	35.57	56.60	58.50	73.58	76.02
ธุรกิจให้เงินกู้ยืม (สินเชื่อ)	130.02	169.07	231.05	387.07	514.22
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	715.98	1,031.00	979.20	944.94	813.57
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์	314.64	404.50	363.72	974.28	1,468.36
ธุรกิจการให้บริการอื่น	28.09	32.68	31.87	33.88	41.38
ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)					
รายได้	1,135.43	1,537.63	1,446.73	2,060.83	2,450.48
ค่าใช้จ่าย	1,113.50	1,500.91	1,430.00	2,049.96	2,453.60
กำไรสุทธิ	21.93	36.72	16.73	10.87	-3.12
ฐานะทางการเงิน (ล้านบาท)					
สินทรัพย์	887.86	1,203.15	1,300.51	1,548.20	1,617.92
หนี้สิน	478.90	726.77	773.90	964.42	1,012.84
ทุนของกลุ่มเกษตรกร	408.96	476.38	526.61	583.78	605.08
ทุนสำรอง	300.58	354.24	384.64	391.08	357.11

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี 2547

หน้าว่าง

English Version

Preface

The Cooperative Auditing Department has played an important role to strengthen the cooperative movement in Thailand for 53 years. Besides the main task in auditing to all types of cooperatives and farmer groups, the Cooperative Auditing Department performs as a cooperatives and farmer groups financial and accounting information centre. The department has developed and instrumented Information Technology for data processing in order to provide update and accurate information.

This report presents the financial condition of cooperatives and farmer groups with an objective to determine the effectiveness of CAMELS factors as an early warning system. The Statistical CAMELS rating is the monitoring tool used to evaluate the financial condition of cooperatives and farmer groups

The Cooperative Auditing Department
February 2005

Introduction

The cooperative auditing activity is a governmental service carried out by the Cooperative Auditing Department as described in the Cooperative Act.

The cooperatives in Thailand can be classified into 6 categories as follows:

Agricultural Sector

1. Agricultural Cooperative
2. Fisheries Cooperative
3. Land Settlement Cooperative

Non-agricultural Sector

1. Thrift and Credit Cooperative
2. Consumer Cooperative
3. Service Cooperative

In 2004, a number of 5,843 cooperatives were audited by the auditors of the Cooperative Auditing Department. There were 8.65 million members with 646,990 million baht of total asset. In business operation of the cooperative, credit activity or loan to member played the important role at 70.58 % of total business volume. There were a good number of 64.44 % of cooperatives with good up to excellent of internal control. As a result, they were gain in the cooperative at the rate of 73.03 % of the total Cooperatives.

For the Thai Farmer Group, the amount of 4,804 farmer groups were audited. There were 762,482 of total members and 1,610 million Baht of total asset. Half of the business volume came to production collecting. There were poor internal control in the farmer groups and 60.48 % of the groups operated the business without bookkeepers. For the profitability, the farmer groups made only 54.45 million Baht of profit and had a great amount of loss at 57.57 million Baht.

It is important for the cooperatives and farmer groups to understand accounting and able to prepare their own financial statement and make use of it for business planning and decision making. Therefore, in order to support the government policy in strengthening the cooperatives and farmer groups in Thailand, the Cooperatives Auditing Department has enhanced accounting knowledge for Thai farmers and the cooperatives for their quality of lives, the solidity and sustain of cooperative movement in Thailand.

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

Chapter I
Financial Condition of Cooperative Institution in Thailand Year 2004

Financial Condition of Cooperative Institution in Thailand Year 2004

Cooperative is considered as an important mean for economic and social development. A cooperative shall be established by the registration under the Cooperative Act with the objective to promote the socio-economic interests of the members by means of self-help and mutual assistance in accordance with the cooperative principle.

The cooperative in Thailand was initiated by the government in 1915 with the objective to improve the livelihood of small farmers. The first cooperative in Thailand was established among the small paddy farmers in 1916. According to the cooperative Act B.E 2542 (1999), the cooperative is classified into 6 categories as follows.

Agricultural Sector

1. Agricultural cooperative
2. Land Settlement cooperative
3. Fisheries cooperative

Non-agricultural Sector

1. Consumer cooperative
2. Thrift and credit cooperative
3. Service cooperative

At present, there are a total number of 6,963 cooperatives. In 2004, the Cooperative Auditing Department audited a number of 5,843 cooperatives with 8.65 million members, or 13.65 % of the population in Thailand

Number of Audited Cooperative

Category	No. of coop	%
Agricultural Sector	3,706	63.43
Agricultural	3,551	60.77
Fisheries	70	1.20
Land Settlement	85	1.45
Non-Agricultural Sector	2,137	36.57
Consumer	220	3.77
Service	455	7.79
Thrift & Credit	1,462	25.02
Total	**5,843**	**100.00**

Number of Member

Region	Agricultural Sector	Non-Agricultural Sector	Total (Person)
Bangkok & Neighbouring	79,742	1,584,064	1,663,806
Central	261,546	114,298	375,844
Western	263,573	186,427	450,000
Eastern	241,482	188,535	430,017
North-Eastern	2,467,230	494,516	2,961,746
Southern	629,346	296,890	926,236
Northern	1,430,628	410,494	1841,122
Total	**5,373,547**	**3,275,224**	**8,648,771**

Financial Assessment

In the assessment of financial condition of the cooperatives, Camels factors were used for the analysis,

1. Capital Strength

In 2004, the cooperative institution in Thailand had an amount of 646,990 million Baht of total asset which comprised of 337,750 million Baht of capital, 207,830 million Baht of deposit and 101,400 million Baht of external loans. For the used of fund, it had been invested in the accounts receivable at the amount of 519,110 million Baht or 80.23% of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had less liabilities. Reserve on total asset was 0.05 times and return on equity at 7.49%. Therefore, it is found that the cooperative had sufficient strength of capital for the operation.

Source of Fund

Category	Internal		External	Total
	Capital	Deposit	Loan/Account Credit	(Million Baht)
Agricultural	26,776.61	23,537.69	22,695.91	73,010.21
Fisheries	256.35	65.81	596.02	918.18
Land Settlement	920.63	736.82	1123.60	2,781.11
Non-Agricultural Sector	**309,805.21**	**183,490.65**	**76,984.66**	**570,280.52**
Consumer	1,368.16	16.43	607.51	1,992.10
Service	954.82	398.31	1,108.50	2,461.63
Thrift & Credit	307,482.23	18,305.91	75,268.65	565,826.79
Total	**337,758.86**	**207,830.97**	**101,400.19**	**646,990.02**
(%)	52.21	32.12	15.67	100.00

Growth of Reserve Fund

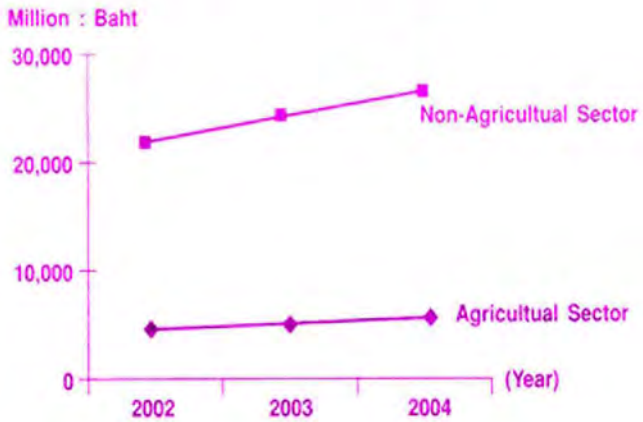

2. Asset Quality

In the assessment of the following data, 80.23 % of total asset were account receivable with 3.54 % of NPL (Non Performing Loan) and 3.89% of return on asset

Investment in Asset

Asset	Agricultural Sector (Million Baht)	Non-Agricultural Sector (Million Baht)	Total (Million Baht)	%
Deposit	10,322.20	33,875.01	44,197.21	6.83
Debtor	52,551.99	466,557.77	579,109.76	80.23
Land/Building/Equipment	6,668.34	2,818.14	9,486.48	1.47
Security/Note	817.72	65,314.52	66,132.24	10.22
Other	6,349.25	1,715.07	8,064.32	1.25
Total	76,709.50	570,280.51	646,990.01	100.00

Growth of Debtor

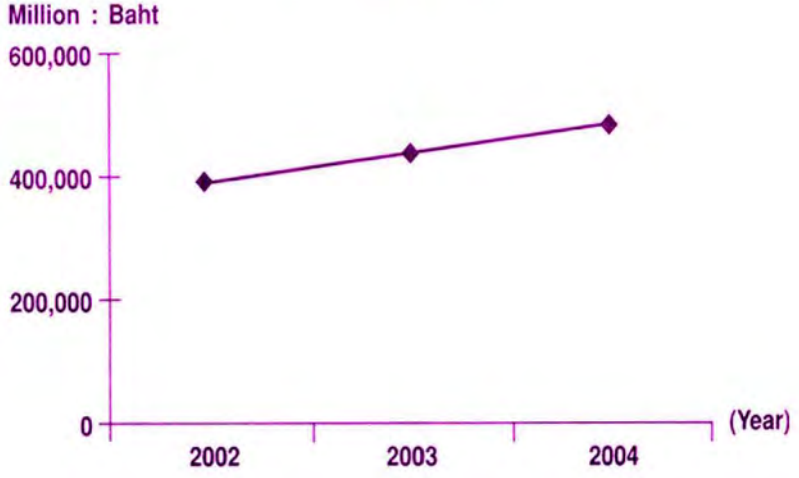

3. Management Ability

From the total amount of business in 2004, the cooperative has the biggest amount on loan to members (518,020 Million Baht or 43,160 Million Baht per month). The growth rate in business volume was 13.81 %. This indicate that members are most interested in the loan to members activity of the cooperative, therefore, it caused the increasing rate of loan to member at 14.32 %.

Cooperative Business

Category	Activity					Total (Million Baht)	(%)
	Deposit	Credit	Goods Supply	Product Collecting	Other Service		
Agricultural Sector	26,253	29,076	21,791	27,619	286	105,026	14.31
Agricultural	25,161	27,965	20,723	26,257	228	100,334	13.67
Fisheries	74	109	489	62	50	784	0.11
Land Settlement	1,018	1,003	579	1,299	9	3,908	0.53
Non-Agricultural Sector	134,218	488,945	5,332	33	361	628,888	85.69
Consumer	29	59	4,511	1	24	4,625	0.63
Service	304	569	763	32	296	1,964	0.27
Thrift & Credit	133,881	488,317	57	0	42	622,300	84.79
Total	160,471	518,021	27,122	27,652	648	733,914	100.00
(%)	21.87	70.58	3.70	3.77	0.09	100.00	-

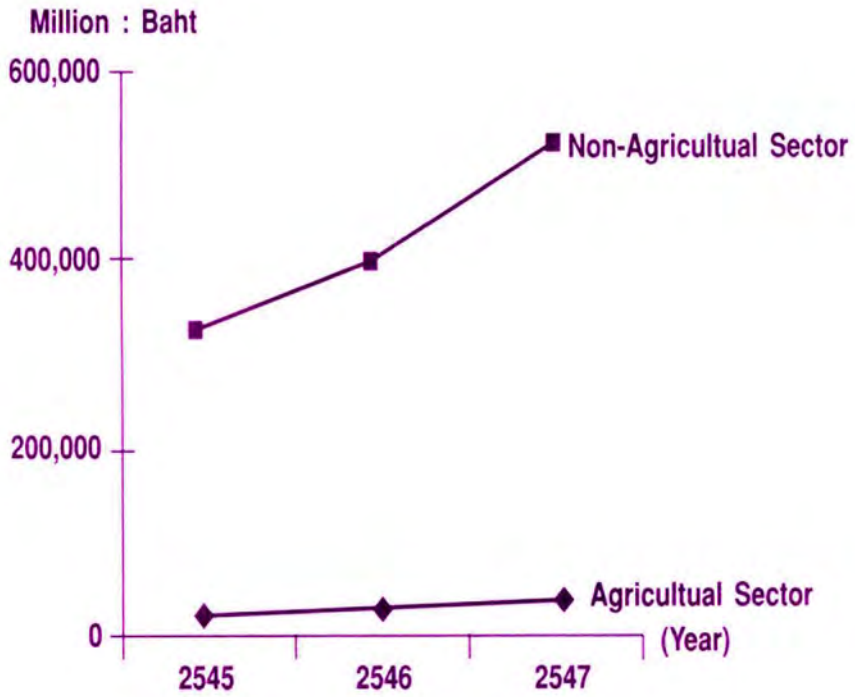

4. Earning

The Cooperatives institution had a revenue growth rate at 14.52 % while expenditure growth rate was 17.55 %, so, the increasing rate of net profit was at 6.09 % or 2,770 Baht/Person

Though the cooperative institution was quite satisfied with its profitability, (26.28 %), the cooperative still had less saving than liabilities including the increasing of growth of loans to members. These may give and effect to the management of the cooperative due to loan repayment capability of members in the future. Besides, the high rate of total expenditure to total revenue (75.48 %) means that cooperative institution should pay particular attention to it's expenditure.

Profitability in 2004

Category	Profit:sale (%)	Profit:Revenue (%)	Expenses:Revenue (%)	Return on equity (%)
Agricultural Sector	**3.46**	**3.35**	**96.65**	**7.28**
Agricultural	3.70	3.59	96.41	7.75
Fisheries	-3.84	-3.72	103.72	-9.13
Land Settlement	-0.44	0.43	100.43	-1.01
Non-Agricultural Sector	**61.79**	**55.54**	**44.46**	**7.50**
Consumer	2.30	2.23	97.77	7.39
Service	3.43	3.21	96.79	5.15
Thrift & Credit	73.10	64.87	35.13	7.51
Total	**26.05**	**24.52**	**75.48**	**7.49**

Comparison between saving and liabilities (person/year)

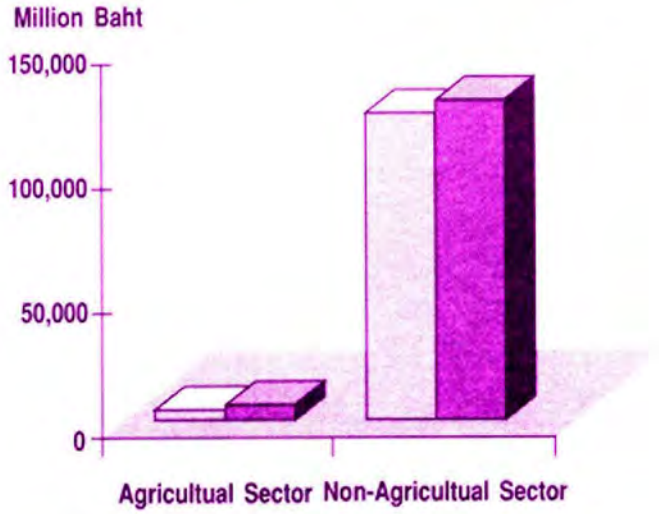

5. Liquidity

It is found that the cooperative institution had less liquidity. However, the majority of current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

Profitability

Category	Deposit/ Total Asset (%)	External/ Source of Fund Total Asset (%)	Loan to member/ Total Asset (%)	Reserved Fund Total Asset (%)
Agricultural Sector	3.76	3.77	4.49	1.05
Agricultural	3.64	3.51	4.32	0.99
Fisheries	0.01	0.09	0.02	0.01
Land Settlement	0.11	0.17	0.15	0.05
Non-Agricultura Sector	28.36	11.90	75.57	4.21
Consumer	0.00	0.09	0.01	0.09
Service	0.06	0.17	0.09	0.04
Thrift & Credit	28.30	11.63	75.48	4.08
Total	32.12	15.67	**80.07**	**5.25**

Working Capital

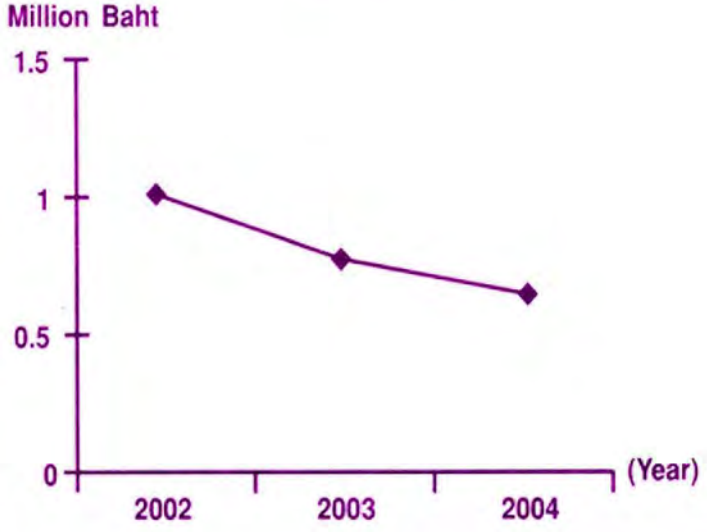

6. Sensitivity

The increasing of price of fuel and fertilizer can directly effect the production cost, especially the agricultural product. The Free Trade Policy has also impacted to the export of the product due to the lower price of the competitors.

Cooperative Quality Assessment

In the quality assessment of 4,547 cooperatives, it was found that 64.44 % of the cooperative had a good up to excellent of internal control. Only 14.71 % of cooperatives need improvement. Among the cooperatives, 41.21 % operated business without bookkeepers. Due to this fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statements, and caused update to make use of the correct data for efficient management.

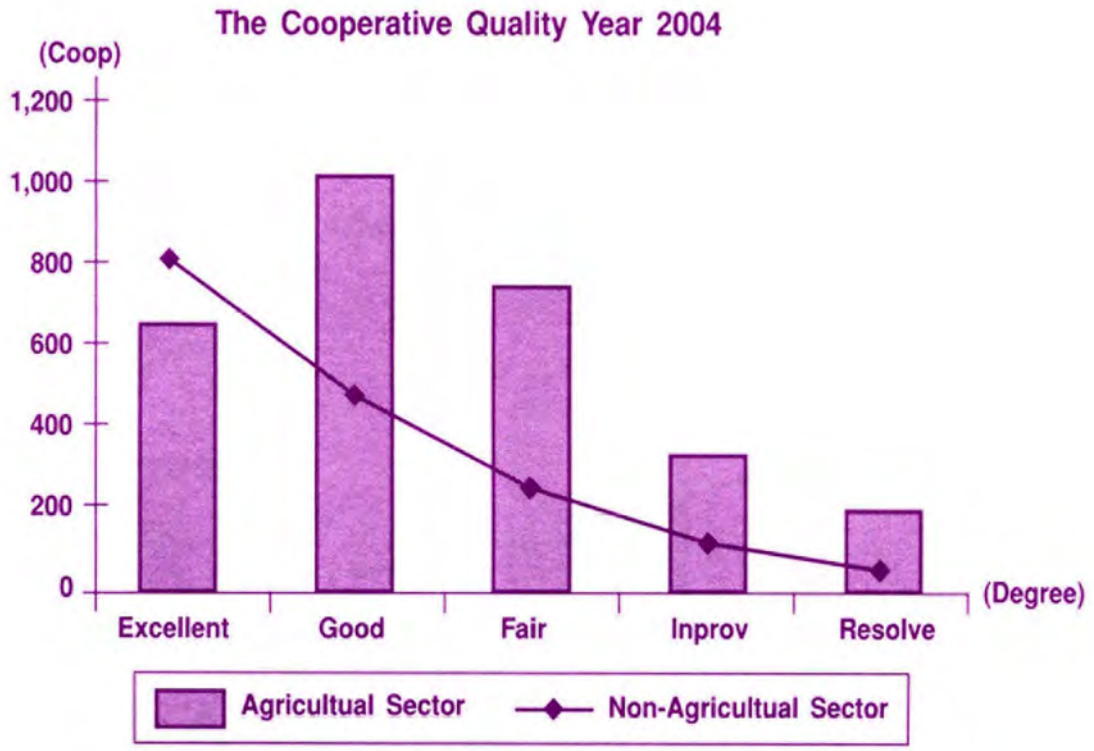

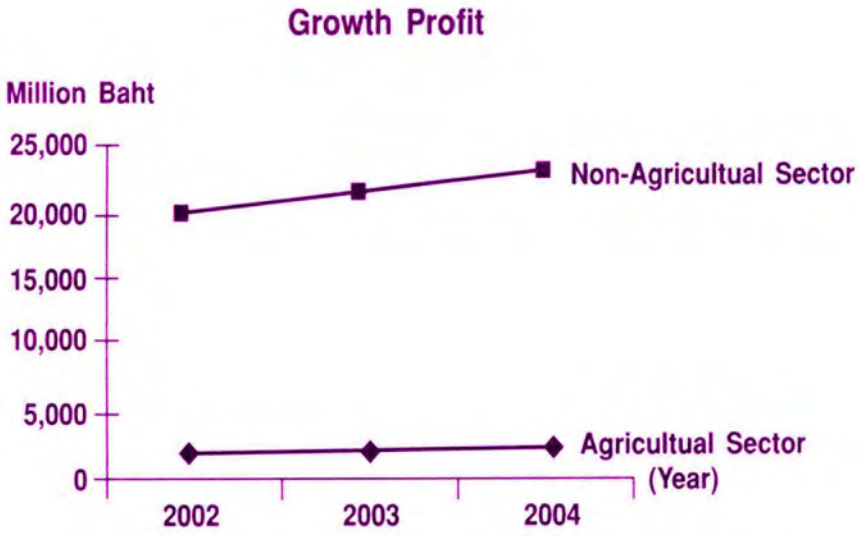

Comparing to past year, there will be a tendency of the increasing rate of members, business volume and profit in year 2005 as follow

Deseription	Agricultural Sector (%)	Non-Agricultural Sector (%)	Total (%)
Member	5.00	4.06	4.63
Capital	9.70	12.36	12.19
Business	10.08	13.03	12.69
Profit	-5.68	-4.51	-4.51

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

Chapter II
Financial Condition of Thai Cooperative Classified By Category

Agricultural Cooperative

In 2004, the agricultural cooperative had a total number of 3,474 cooperatives and 5.20 million of members or 60.17 % of the total members.

Followings are the assessment of the financial condition of agricultural cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the agricultural cooperative had 71,200 million Baht of total asset which comprised of 26,100 million Baht of capital, 23,100 million of deposit and 22,000 million Baht of loans and others. For the used of fund, It had been invested in the account receivable at the amount of 49,570 million Baht or 69.61% of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had more liabilities at 1.73 times. Reserve fund to total asset was 0.09 times and return on equity at 7.05%

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of account receivable at 49,570 million Baht or 69.61 % of total asset. Among these debts 36.12 % were counted as NPL (Non Performing Loan)

3. Management Ability

Form the total amount of business of 97,100 million Baht the cooperative has the biggest amount of loan to members (27,630 million Baht or 2,300 million Baht per month). The growth rate in business volume had increased at 17.62 %. This indicate that members were interested in the activity of loan to member than others at the rate of 28.45 % of total business volume. The expanding of loan to members in crease 17.53 % or at the amount of 2,300 million Baht per month lent to members.

4. Earning

The agricultural cooperatives had a revenue growth rate at 22.27 % less than the expanding rate of expenditure at 22.97 %. It gave an increasing rate of net profit at 5.20 %. At year end, there were a net profit of 300 Baht per person. Though the cooperatives rate was 3.46% but in comparing to the liabilities, the cooperatives had less saving. Besides, there was an increasing rate of loan to member at 17.53 %.

These may give an effect to the management of cooperative due to loan repayment capability of members in the future. Besides, the high rate of total expenditure on total revenue (96.62 %) give a sign that the cooperative should pay particular attention to its the expenditure.

5. Liquidity

Though the agricultural cooperative had a satisfaction of liquidity but most of the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

The increasing of price in fuel and fertilizer give a directly effect to the production cost, especially the agricultural product. The Free Trade Policy has also impacted to the export of the product due to the lower price of the competitors.

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 2,712 cooperatives, it was found that 56.31 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 18.55 % need improvement. Among the cooperatives 46.53 % operated business without bookkeepers. Due to this fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement, and lacked of update information and correct data for management .

In cooperative operation, there were total profit of 2,000 million Baht in 2,279 cooperatives and loss at 280 million Baht in 1,052 cooperatives.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

Description	Year 2004	Year 2005
Member	6.53	4.97
Capital	8.96	9.95
Business	17.62	10.71
Profit	5.20	- 4.39

Fisheries Cooperative

In 2004, the fisheries cooperative had a total number of 69 cooperative and 13,045 members or 0.15% of the total cooperative members.

Following are the assessment of the financial condition of the fisheries cooperative analysed by using of Camels factors.

1. Capital Strength

In 2004, the cooperative had 917 million Baht of total asset which comprised of 256 million Baht of capital, 65 million of deposit and 596 million Baht of and loans and others. For the used of fund, it had been invested in the account receivable at the amount of 294 million Baht or 32.06 % of total asset. There is high risk on capital due to the long amount of liability when compare to capital at the rate of 5.58 times.

2. Asset Quality

In the assessment of the following data, 66.70 % of total asset belonged to account receivable with 36.12 % of NPL (Non Performing Loan) and 2.55 % of return on asset.

3. Management Ability

Form the total amount of business of 781 % million Baht the cooperative has the biggest amount of supply to members (781 million Baht). The growth rate in business volume had increased at 5.45 %. Most members were interested in the activity of goods supply to member at the rate of 62.35 % of total business volume.

4. Earning

The cooperatives had a decrease of revenue and expenditure at 5.23 % and 7.78 % respectively.

The year 2004, there were a larger amount of liabilities when compared to saving. In addition, the expanding of loan to member had reached to 1.93 times. Therefore, the cooperative could not make profit from the operation and should be more cautious on the expenditure of the cooperative due to the high rate of expenditure to revenue, at 1.04 time.

5. Liquidity

There was a low rate of liquidity as they were less current asset than current liabilities. Most the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

Risk from the increasing of price in fuel had a great effect to the cost of effect the cooperative business and it is hardly control by the cooperative.

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 47 cooperatives, it was found that 38.30 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 17.02 % need improvement. Among the cooperatives 57.45 % operated business without bookkeepers. Due to this fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement. Therefore, the cooperative lacked of update information and coned data for management .

In cooperative operation, then were total profit of 8 million Baht in 28 cooperatives and total loss of 31 million Baht.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

Description	Year 2004	Year 2005
Member	6.46	0.94
Capital	1.65	11.65
Business	5.45	40.30

Land Settlement Cooperative

In 2004, the land settlement cooperative had a total number of 85 cooperative and 156,704 members, or 1.81 % of the total members.

Followings are the assessment of the financial condition of land settlement Cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the land settlement cooperative had 2,780 million Baht of total asset which comprised of 920 million Baht of capital, 737 million of deposit and 1,123 million Baht of and loans and others. For the used of fund, It had been invest in the account receivable at the amount of 1,993 million Baht or 71.69 % of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had more liabilities at 2.02 times Reserve fund to total asset was 0.11 times. All the figures imply the risk on the capital of the cooperative.

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of account receivable at 1,767 million Baht. Among these debts 46.96 % were counted as NPL (Non Performing Loan).

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

Consumer Cooperative

In 2004, the consumer cooperative had a total number of 217 cooperative and 656,782 members or 7.59 % of the total members.

Followings are the assessment of the financial condition of agricultural Cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the consumer cooperative had 1,955 million Baht of total asset which comprised of 1,349 million Baht of capital, 16 million of deposit and 589 million Baht of and loans and others. For the used of fund, It had been deposited in the bank at the amount of 616 million Baht or 31.51% of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had less liabilities at 0.45 times. Reserve fund to total asset was 0.28 times and return on equity at 7.57 % So, there is no risk on the capital of the cooperative.

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of bank deposit 25.01% of total asset and return on asset at 5.86%.

3. Management Ability

Form the total amount of business of 4,600 million Baht the cooperative has the biggest amount of supply to members (4,488 million Baht or 374 million Baht per month).

The growth rate in business volume had increased at 2.87 % This indicates that members were interest in the activity of supply to member than others at the rate of 97.56 % of total business volume.

4. Earning

The consumer cooperatives had a revenue growth rate at 2.34 % less than the expanding rate of expenditure at 2.51 %. It gave an decreasing rate of net profit at 4.32 %. At year end, there were a net profit of 160 Baht per person. In comparing to the liabilities, the cooperatives had less saving. So, the cooperative should be more cautions on its expenditure.

5. Liquidity

Though the agricultural cooperative had a satisfaction of liquidity rate but most of the current asset were bank deposit land and building. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

The increasing of price in commodities give a directly effect to the cooperative management. In order to cooperative with the problem the management team need to be more strategic in planning and operation.

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 512 cooperatives, it was found that 67.10 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 13.82% need improvement. Among the cooperatives 32.24 % operated business without bookkeepers. Due to thins fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement. and lacked of update information and correct data for management.

In cooperative operation, there were total profit of 122 million Baht in 170 cooperatives and 17 million Baht in 43 cooperative

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow

Description	Year 2004	Year 2005
Member	2.96	0.60
Capital	5.94	14.67
Business	2.87	5.60
Profit	4.32	2.87

Service Cooperative

In 2004, the service cooperative had a total number of 453 cooperative and 233,837 million of members or 2.70 % of the total members.

Followings are the assessment of the financial condition of service Cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the service cooperative had 2,458 million Baht of total asset which comprised of 954 million Baht of capital, 398 million of deposit and 1,106 million Baht of and loans and others. For the used of fund, It had been invest in the account receivable at the amount of 1,093 million Baht or 44.47 % of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had less liabilities at 0.81 times Reserve fund to total asset was 0.11 times and return on equity at 5.15 %.

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of account receivable at 1,041 million Baht or 42.35 % of total asset. Among these debts 4.35 % were counted as NPL (Non Performing Loan).

3. Management Ability

Form the total amount of business of 1,963 million Baht the cooperative has the biggest amount of loan to members (568 million Baht or 47 million Baht per month).

The growth rate in business volume had increased at 41.85 %. These indicate that members were interest in the activity of supply to member than others at the rate of 38.87 % of total business volume.

4. Earning

The service cooperatives had a revenue growth rate at 54.15 % less than the expanding rate of expenditure at 49.14 % It gave an decreasing rate of net profit at 139.03 times. At year end, there were a net profit of 170 Baht per person. In comparing to the liabilities, the cooperatives had less saving. So, the cooperative should be more cautions on its expenditure.

5. Liquidity

Though the service cooperative had a good rate of liquidity but most of the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

The increasing of price in fuel and the rate of interest fertilizer give a directly effect to the service cost competitors.

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 326 cooperatives, it was found that 53.68 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 18.41% need improvement. Among the cooperatives 46.62 % operated business without bookkeepers. Due to this fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement and lacked of update information and correct data for management.

In cooperative operation, there were total profit of 103 million Baht in 298 cooperatives and loss at 63 million Baht in 119 cooperatives.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

Description	Year 2004	Year 2005
Member	4.50	30.54
Capital	58.80	-13.73
Business	41.85	7.85

Thrift and Credit Cooperative

In 2004, the thrift and credit cooperative had a total number of 1,457 cooperative and 2.38 million of members or 27.57 % of the total members.

Followings are the assessment of the financial condition of thrift and credit cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the thrift and credit cooperative had 546,990 Baht of total asset which comprised of 302,430 million Baht of capital, 178,890 million of deposit and 65,670 million Baht of and loans and others. For the used of fund, It had been invest in the account receivable at the amount of 453,000 million Baht or 82.82 % of total asset. There was no risk in the capital due to the excess of capital to 78.54 liabilities at 1.73 times. Reserve fund to total asset was 0.05 times and return on equity at 7.05 %.

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of account receivable at 453,000 million Baht or 82.82 % of total asset. Among these debts 0.27 % were counted as NPL (Non Performing Loan).

3. Management Ability

Form the total amount of business of 595,370 million Baht the cooperative has the biggest amount of loan to members (471,800 million Baht or 39,310 million Baht per month). The growth rate in business volume had increased at 13.05 %. This indicate that members were interest in the activity of loan to member than others at the rate of 79.24 % of total business volume. The expanding of loan to members in crease 13.30 % or at the amount of 39,310 million Baht per month lent to members.

4. Earning

The thrift and credit cooperatives had a revenue growth rate at 22.27 % less than the expanding rate of expenditure at 22.97 %. It gave an increasing rate of net profit at 5.20 %. At year end, there were a net profit of 300 Baht per person. Though the cooperatives rate was 3.46 % but in comparing to the liabilities, the cooperatives had less saving.Besides, there was an increasing rate of loan to member at 17.53 %.

These may give an effect to the management of cooperative due to loan repayment capability of members in the future. Besides, the high rate of total expenditure on total revenue (96.62 %) give a sign that the cooperative should pay particular attention to its the expenditure.

5. Liquidity

Though the thrift and credit cooperative had a satisfaction of liquidity but most of the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

The cooperative should aware of the fluctuation of interest rate has as on of the cooperative revenue.

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 1,171 cooperatives, it was found that 85.40 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 5.46 % need improvement. Among the cooperatives 29.72 % operated business without bookkeepers. Due to thins fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement and lacked of update information and correct data for management.

In cooperative operation, there were total profit of 21,630 million Baht in 1,386 cooperatives and loss at 7 million Baht in 50 cooperatives.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

Description	Year 2004	Year 2005
Member	3.17	3.40
Capital	11.66	12.31
Business	13.05	13.70
Profit	5.13	4.76

Federation Cooperative

In 2004, the cooperative federation had a total number of 88 cooperative and 5,608 members comprised of 6 categories of cooperative.

Followings are the assessment of the financial condition of agricultural Cooperative.

1. Capital Strength

In 2004, the agricultural cooperative had 20,660 million Baht of total asset which comprised of 2,760 million Baht of capital, 4,610 million of deposit and 10,290 million Baht of and loans and others. For the used of fund, It had been invest in the account receivable at the amount of 11,000 million Baht or 53.24 % of total asset. Comparing to the capital, the cooperatives had more liabilities at 2.59 times. Reserve fund to total asset was 0.02 times and return on equity at 9.04 %.

2. Asset Quality

The cooperative had a large amount of account receivable at 11,000 million Baht or 53.24 % of total asset. Among these debts 0.16 % were counted as NPL (Non Performing Loan).

3. Management Ability

Form the total amount of business of 30,130 million Baht the cooperative has the biggest amount of loan to members (16,830 million Baht or 1,400 million Baht per month). The growth rate in business volume had increased at 16.00 %. This indicate that members were interest in the activity of loan to member than others at the rate of 55.86 % of total business volume. The expanding of loan to members in crease 41.81 % or at the amount of 1,400 million Baht per month lent to members.

4. Earning

The agricultural cooperatives had a revenue growth rate at 12.29 % more than the expanding rate of expenditure at 6.24 %. It gave an increasing rate of net profit at 6.05 %. At year end, there were a net profit of 81,190 Baht per cooperative. Though the cooperatives profitability rate was 15.13 % but in comparing to the liabilities, the cooperatives had less saving. Besides, there was an increasing rate of loan to member at 41.81%.

These may give an effect to the management of cooperative due to loan repayment capability of members in the future. Besides, the high rate of total expenditure on total revenue (87.93 %) give a sign that the cooperative should pay particular attention to its the expenditure.

5. Liquidity

There was the cooperative federation had a satisfaction of liquidity but most of the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

6. Sensitivity

The increasing of price in fuel and fertilizer give a directly effect to the production cost, especially the agricultural product. The Free Trade Policy has also impacted to the export of the product due to the lower

Cooperative Quality Assessment

The quality assessment of 61 cooperatives, it was found that 68.85 % of the cooperatives had good-excellent internal control and only 9.84 % need improvement. Among the cooperatives 27.87 % operated business without bookkeepers. Due to this fact, the cooperatives were unable to prepare proper financial statement, and lacked of update information and correct data for management.

In cooperative operation, there were total profit of 495 million Baht in 44 cooperatives and loss at 40 million Baht in 42 cooperatives.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

Description	Year 2004	Year 2005
Member	0.18	12.74
Capital	34.01	20.92
Business	16.00	2.09
Profit	91.79	46.47

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

Chapter III

Financial Condition of Farmer Groups 2004

Financial condition of farmer groups 2004

A farmer group is a group where a group of persons living on agricultural production jointly conducts the affairs with the objects of mutual assistance in the agricultural undertakings, but cannot as yet form a cooperative in accordance with this Act, may form a farmers group in accordance with the criteria and methods as prescribed in the Royal Degree farmer groups.

In 2004, the Cooperative Auditing Department audited a number of 4,804 group with 762,482 members.

Occupation

Place	Number	(%)
a rice farmer	2,469	51.39
Farmer	671	13.97
Fruit farm	894	18.61
Silk thread	20	0.42
Feed bee	3	0.06
Domestic animal	662	13.78
Fisheries	51	1.06
Domestic aquatic animal	34	0.71
Total	4,804	100.00

Number membership groups

Area	Number People	(%)
Bangkok and environs	20,269	2.66
Central	59,966	7.86
West	34,371	4.51
Eastern	42,814	5.62
North eastern	290,040	38.04
Southern	84,494	11.08
North	230,528	30.23
Total	762,482	100.00

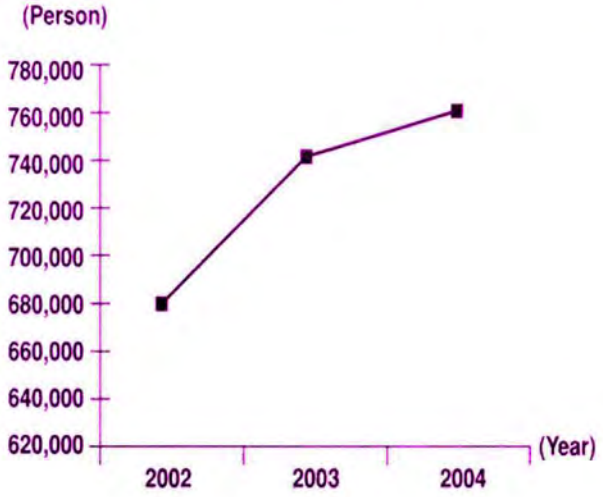

Financial Assessment

In the assessment of financial condition of the farmer groups, Camels factors were used for the analysis.

1. Capital Strength

In 2004, the farmer groups had 1,610 million Baht of total asset which comprised of 600 million Baht of capital, 140 million of deposit and 870 million Baht of and loans and others. For the used of fund, it had been invest in the account receivable at the amount of 1,030 million Baht or 63.97 % of total asset. There is high risk on capital due to the long amount of liability when compare to capital at the rate of 1.67 times and reserve to total at 0.22 times.

Source of capital farmer groups Thai year 2004

Occupation group	Internal Source of fund		External Source of fund		Total
	Capital of coop	Bank deposit	Loan	Credit and other	(Million Baht)
A rice farmer	268.85	65.45	275.03	198.91	808.24
Farm	69.91	3.31	96.86	43.20	213.28
Fruit farm	153.99	66.12	126.82	59.42	406.35
Silk thread	0.78	0.00	1.63	1.56	3.97
Feed bee	0.17	0.00	0.24	0.05	0.46
Domestic animal	45.18	0.29	6.42	60.61	112.50
Fisheries	62.97	0.77	0.75	4.32	68.81
Domestic aquatic animal	3.23	0.24	0.40	0.44	4.31
Total	**605.08**	**136.18**	**508.15**	**368.51**	**1,617.92**
(%)	**45.82**		**54.18**		**100.00**

Growth of Reserve

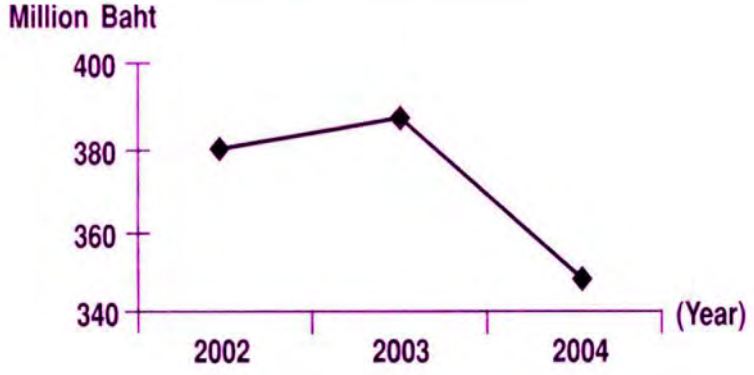

2. Asset Quality

The farmer groups had a large amount of account receivable at 1,030 million Baht or 63.97 % of total asset. Among these debts 19.20 % were counted as NPL (Non Performing Loan).

Group of asset

Asset	Total (Million Baht)	%
Deposit	452.29	27.96
Debtor	743.70	45.97
Land/Building/Instrument	167.63	10.36
Security	3.26	0.20
Other	251.04	15.52
Total	**1,617.92**	**100.00**

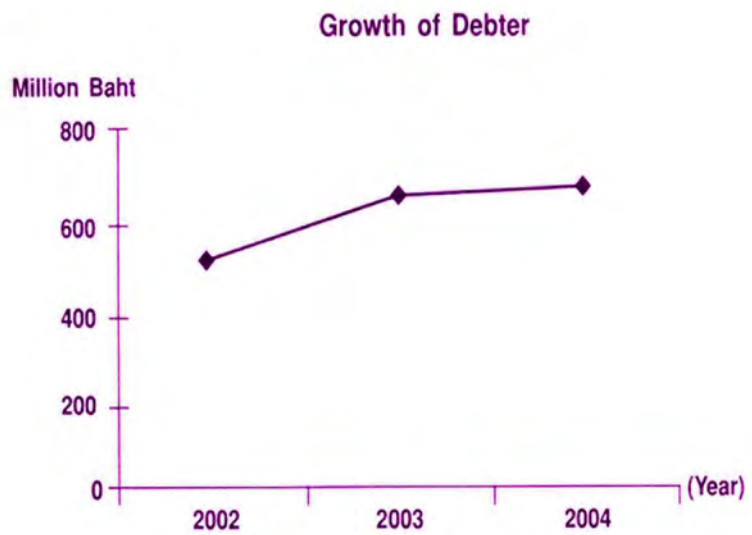

3. Management Ability

Form the total amount of business of 2,910 million Baht the farmer groups has the biggest product collecting amount of to members (1,470 million Baht or 122 million Baht per month).

The growth rate in business volume had increased at 20.17 %. This indicate that members most interest in the activity of goods supply to member at the rate of 50.40 % of total business volume.

Business groups farmer Thai year 2547

Occupation group	Deposit	Loan	Dealer	Total Production	Service	Total (Million Baht)	%
A rice farmer	50.81	247.13	396.54	128.30	34.13	856.91	29.41
Farm	0.97	92.95	124.29	104.81	2.78	325.80	11.18
Fruit farm	23.69	117.23	157.38	1,217.03	2.13	1,517.46	52.08
Tosilk thread	0.00	2.19	0.66	0.15	0.00	3.00	0.10
To feed bee	0.00	0.37	0.00	0.00	0.00	0.37	0.01
Domestic animal	0.20	48.31	13.21	18.07	0.54	80.33	2.76
Fisheries	0.24	4.79	116.66	0.00	1.29	122.98	4.22
Domestic aquatic animal	0.11	1.25	4.83	0.00	0.51	6.70	0.23
Total	**76.02**	**514.22**	**813.57**	**1,468.36**	**41.38**	**2,913.55**	**100.00**
(%)	**2.61**	**17.65**	**27.92**	**50.40**	**1.42**	**100.00**	

Growth of Business to production

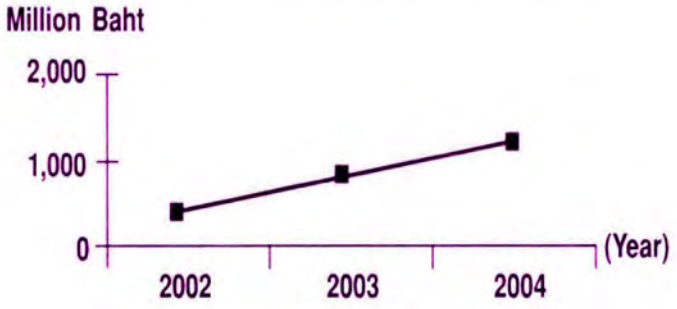

4. Earning

The farmer group were unable to make profit due to the lager amount of liabilities compared to saving.

Deposit to compare/People with loan/People year 2004

Occupation group	Deposit Baht/People	Loan Baht/People	Different Baht/People
A rice farmer	394	1,285	-891
Farm	298	1,238	-940
Fruit farm 1,105	1,733	-628	
Silk thread 200	679	-479	
Feed bee 164	1,038	-874	
Domestic animal	159	1,014	-855
Fisheries 1,661	4,544	-2,883	
Domes ticaquatic animal	376	935	-559
Farmer group	**495**	**1,353**	**-858**

Growth of Deposit toCompare with loan/People year 2004

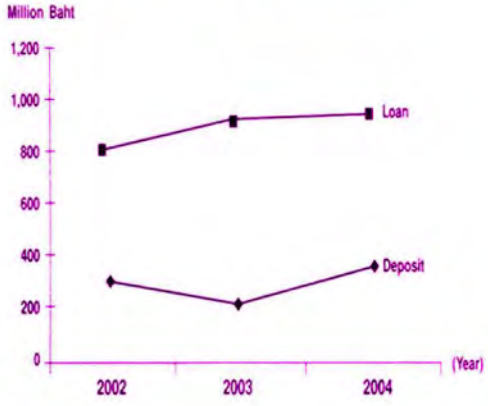

5. Liquidity

Though the farmer group cooperative had a satisfaction good rate of liquidity but most the current asset were loan to members. So, the liquidity of the cooperative relies on the efficiency in account receivable management and how the cooperative can convert the account receivable into cash.

Ration Current Capital

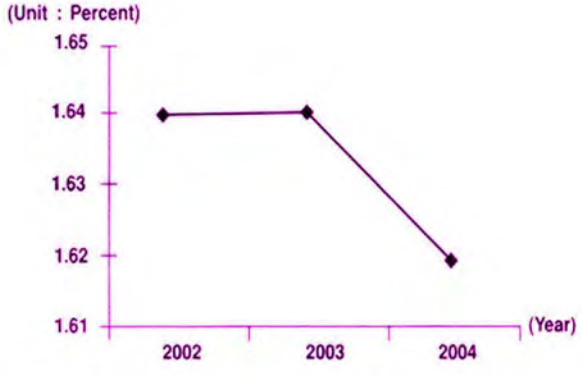

6. Sensitivity

The increasing of price in fuel and fertilizer give a directly effect to the production cost, especially the agricultural product. The Free Trade Policy has also Impacted to the export of the product due to the lower price of the competitors.

The Quality of Farmer Group

The quality assessment of 1,741 groups, it was found that 12.46 % of the groups had good-excellent internal control and 60.48 % need improvement. Among the groups 98.45 % operated business without book-keepers. Due to this fact, the groups were unable to prepare proper financial statement, and lacked of update information and correct data for management.

For the operation result, there were total profit of 2,408 million Baht in 54 groups and loss at 57 million Baht in 1,438 groups.

Trend in 2005

Comparing to past year there will be a tendency of the increasing rate of members, capital business volume and profit in year 2005 as follow.

List	%
Member	8.90
Capital	14.43
Business	21.52

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ANNEX

Table I Financial Information of Thai

	Description Agricultural Sector					
	2000	2001	2002	2003	2004	2000
Number of Cooperatives	3,691	3,855	4,169	4,373	4,461	2,109
Member	4.34	4.87	5.02	5.03	5.37	2.87
Total Asset	56,163.50	67,293.90	68,860.40	69,970.28	76,709.51	367,859.99
Internal Source of Fund	32,335.53	40,587.02	44,800.95	47,170.87	52,293.97	336,278.13
External	23,827.97	26,706.88	24,059.45	22,799.41	24,415.54	31,581.86
Business Volume	63,660.95	77,931.58	80,176.25	89,495.10	105,026.08	367,859.99
Deposit	17,830.53	21,255.87	22,417.73	22,965.64	26,253.39	140,027.02
Credit	19,267.43	22,431.63	22,798.05	24,556.42	29,076.41	241,648.15
Goods Supply	13,397.93	17,353.25	17,725.97	18,479.26	21,790.93	4,264.51
Product Collecting	12,727.39	16,479.15	16,658.45	22,628.62	27,618.88	0.00
Other Service	437.67	411.68	576.05	865.16	286.47	142.25
Operation Result						
Revenue	32,686.20	38,887.43	40,701.79	47,675.87	58,063.68	42,355.98
Expenditure	30,917.47	36,958.35	36,498.91	45,998.44	56,116.16	19,899.24
Net Profit	1,768.73	1,929.08	4,202.88	1,677.43	1,947.52	22,456.74
Financial Position						
Asset	56,163.50	67,293.90	68,860.40	69,970.28	76,709.51	367,859.99
Liabilities	36,635.20	44,021.87	44,149.39	44,400.62	48,755.86	172,182.69
Capital	19,528.30	23,272.03	24,711.01	25,569.66	27,953.65	195,677.30
Reserve Fund	4,748.02	5,618.35	6,050.26	6,316.17	6,778.87	16,260.65

Non-Agricultural Sector				Total				
2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
2,211	2,343	2,465	2,501	5,800	6,066	6,512	6,838	6,962
3.04	3.11	3.21	3.27	7.21	7.91	8.13	8.24	8.64
408,630.32	452,731.47	499,292.53	570,280.52	424,023.49	475,924.22	521,591.87	569,262.81	646,990.03
374,437.29	413,475.03	442,991.14	493,295.86	368,613.66	415,024.31	458,275.98	490,162.01	545,589.83
34,193.03	39,256.44	56,301.39	76,984.66	55,409.83	60,899.91	63,315.89	79,100.80	101,400.20
408,630.32	452,731.47	499,292.53	628,888.17	431,520.94	486,561.90	532,907.72	588,787.63	733,914.25
114,935.79	116,787.10	121,609.88	134,217.51	157,857.55	136,191.66	139,204.83	144,575.52	160,470.90
285,536.71	357,459.97	428,619.65	488,945.01	260,915.58	307,968.34	380,258.02	453,176.07	518,021.42
5,130.35	4,900.62	4,885.01	5,331.51	17,662.44	22,483.60	22,626.59	23,364.27	27,122.44
0.00	0.00	20.85	32.84	12,727.39	16,479.15	16,658.45	22,649.47	27,651.72
132.52	152.21	216.13	361.30	579.92	544.20	728.26	1,081.29	647.77
38,465.34	37,080.31	37,628.91	39,628.09	75,042.18	77,352.77	77,782.10	85,304.78	97,691.77
17,352.89	16,812.35	16,724.50	17,617.77	50,816.71	54,311.24	53,311.26	62,722.94	73,733.93
21,112.45	20,267.96	20,904.41	22,010.32	24,225.47	23,041.53	24,470.84	22,581.84	23,957.84
408,630.32	452,731.47	499,292.53	570,280.52	424,023.49	475,924.22	521,591.87	569,262.81	646,990.03
187,113.15	204,599.68	222,514.84	260,475.30	208,817.89	231,135.02	248,749.07	266,915.46	309,231.16
221,517.17	248,131.79	276,777.69	309,805.22	215,205.60	244,789.20	272,842.80	302,347.35	337,758.87
19,059.99	22,119.22	24,760.30	27,213.86	21,008.67	24,678.34	28,169.48	31,076.47	33,992.73

Table II Business Growth

Description	Agricultural Sector					
	2000	2001	2002	2003	2004	2000
Number of Cooperatives	0.03	4.44	8.15	4.89	2.01	1.15
Member	-0.91	12.21	3.08	0.20	6.76	6.69
Asset	5.37	19.82	2.33	1.61	9.63	8.80
Liabilities	4.86	20.16	0.29	0.57	9.81	2.63
Capital	6.33	19.17	6.18	3.47	9.32	14.88
Reserve Fund	6.33	18.33	7.69	4.40	7.33	22.14
Business Volume	1.99	22.42	2.88	11.62	17.35	16.48
Revenue	-2.00	18.97	4.67	17.13	21.79	-6.43
Expenditure	-2.62	19.54	-1.24	26.03	22.00	-13.82
Profit	10.17	9.07	117.87	-60.09	16.10	1.27

Table III Financial Information of Farmer Group (year 2000-2004)

Million Baht

Deseription	Agricultural Group				
	2000	2001	2002	2003	2004
Number of Farmer Group	5,938	6,058	6,518	6,872	7,280
Member (Person)	581,407	676,712	679,095	744,446	762,482
Total Aset	**887.86**	**1,203.15**	**1,300.51**	**1,548.20**	**1,617.92**
Internal Source of Fund	464.12	548.00	613.24	697.82	741.26
External	423.74	655.15	687.27	850.38	876.66
Total Business Volume	**1,224.30**	**1,693.85**	**1,664.34**	**2,413.75**	**2,913.55**
Deposit	35.57	56.60	58.50	73.58	76.02
Credit (Loan to Members)	130.02	169.07	231.05	387.07	514.22
Goods Supply	715.98	1,031.00	979.20	944.94	813.57
Product Collecting	314.64	404.50	363.72	974.28	1,468.36
Other Service	28.09	32.68	31.87	33.88	41.38
Operating Result					
Revenue	1,135.43	1,537.63	1,446.73	2,060.83	2,450.48
Expenditure	1,113.50	1,500.91	1,430.00	2,049.96	2,453.60
Net Profit	21.93	36.72	16.73	10.87	-3.12
Financial Position					
Asset	887.86	1,203.15	1,300.51	1,548.20	1,617.92
Liabilities	478.90	726.77	773.90	964.42	1,012.84
Capital	408.96	476.38	526.61	583.78	605.08
Resert Fund	300.58	354.24	384.64	391.08	357.11

of Cooperative (year2000-2004)

Non-Agricultural Sector				Total				
2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
4.84	5.97	5.21	1.46	0.43	4.59	7.35	5.01	1.81
5.92	2.30	3.22	1.87	1.98	9.71	2.78	1.35	4.85
11.08	10.79	10.28	14.22	8.33	12.24	9.60	9.14	13.65
8.67	9.35	8.76	17.06	3.01	10.69	7.62	7.30	15.85
13.21	12.01	11.54	11.93	14.05	13.75	11.46	10.81	11.71
17.22	16.05	11.94	9.91	18.17	17.47	14.15	10.32	9.38
11.08	10.79	10.28	25.96	14.09	12.76	9.53	10.49	24.65
-9.19	-3.60	1.48	5.31	-4.55	3.08	0.56	9.67	14.52
-12.80	-3.11	-0.52	5.34	-7.33	6.88	-1.84	17.65	17.55
-5.99	-4.00	3.14	5.29	1.87	-4.89	6.20	-7.72	6.09

Table IV Business Growth of Farmar Group (year 2000-2004)

Description	Farmer Group				
	2000	2001	2002	2003	2004
Number of Farmer Group	7.32	2.02	7.59	5.43	5.94
Member	6.06	16.39	0.35	9.62	2.42
Internal Source of Fund	25.36	18.07	11.91	13.79	6.23
External Source of Fund	-11.57	54.61	4.90	23.73	3.09
Asset	4.53	35.51	8.09	19.05	4.50
Liabilities	-8.21	51.76	6.48	24.62	5.02
Capital	24.79	16.49	10.54	10.86	3.65
Reserve Fund	26.12	17.85	8.58	1.67	-8.69
Business Volume	-22.41	38.35	-1.74	45.03	20.71
Revenue	-19.11	35.42	-5.91	42.45	18.91
Expenditure	-19.22	34.79	-4.72	43.35	19.69
Profit	-13.01	67.44	-54.44	-35.03	-128.70

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ศูนย์สารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

โทรศัพท์ 0-2628-5240-59 ต่อ 4301-4309

โทรสาร 0-2281-4212

www.cad.go.th